

Jaarverslag 2010

Hillegom

Milieudienst West-Holland

Vastgesteld in het dagelijks bestuur van 18 april 2011

Versie april 2011

INHOUDSOPGAVE

INLEIDING.....	3
COMMUNICATIE, OPDRACHTGEVER & SAMENLEVING.....	4
REALISATIE COMMUNICATIE, OPDRACHTGEVER & SAMENLEVING	4
GEREALISEERDE UREN COMMUNICATIE, OPDRACHTGEVER & SAMENLEVING.....	5
BEDRIJVEN	6
REALISATIE REGULEREN MILIEUACTIVITEIT	9
REALISATIE MILIEUTOEZICHT	9
GEREALISEERDE UREN BEDRIJVEN	13
PRETTIG, GEZOND & VEILIG.....	14
REALISATIE PRETTIG, GEZOND & VEILIG	14
<i>Lucht & Geur.....</i>	14
<i>Geluid & Verkeer .....</i>	15
<i>Schiphol.....</i>	16
<i>Omgevingskwaliteit.....</i>	17
<i>Externe Veiligheid.....</i>	17
GEREALISEERDE UREN PRETTIG, GEZOND & VEILIG	19
<i>Overzicht geleverde producten Prettig, Gezond & Veilig.....</i>	20
DUURZAME INRICHTING.....	21
REALISATIE ORDENING EN INRICHTING	21
REALISATIE SPECIFIEKE LOCATIES	22
REALISATIE REGIONALE PROJECTEN HOLLAND RIJNLAND	22
REALISATIE BODEM EN WATERBODEMBEHEER	22
GEREALISEERDE UREN DUURZAME INRICHTING	24
DUURZAME WERELD.....	25
REALISATIE DUURZAME WERELD.....	25
<i>Duurzaam bouwen.....</i>	29
GEREALISEERDE UREN DUURZAME WERELD	33
URENREALISATIE & FINANCIËN 2010.....	34
WERKELIJKE BIJDRAGE 2010.....	35

INLEIDING

Voor u ligt het jaarverslag van de Milieudienst West-Holland over het jaar 2010.

In 2010 heeft Hillegom besloten toe te treden tot de Milieudienst. Dit jaar is ook verder gewerkt aan de overdracht van de provinciale milieutaken. In 2011 wordt hier definitief over besloten.

In financieel opzicht is de Milieudienst gezond en betrouwbaar. Dat blijkt onder andere uit het volgende:

- Sinds de oprichting in 2001 is elk jaar afgesloten met een positief rekeningsresultaat. Dit jaar is er een klein negatief resultaat als gevolg van een aantal onvoorziene tegenvallers. Omdat dit voornamelijk het gevolg is van minderwerk bij gemeenten, ontvangen de meeste gemeenten per saldo een klein bedrag terug.
- Flexibiliteit naar gemeenten is een van de *kerncompetenties* van de Milieudienst. Dat blijkt ook uit de realisatie van de uren. Over de jaren 2010 en 2009 samen is zo'n 13% ingeleverd dan in de begroting is geraamd, wel met behoud van ambitieniveau en zonder frictiekosten.
- Uit de jaarrekening, de balans en de verlies- en winstrekening, valt op te maken dat de Milieudienst financieel gezond is. Er zijn geen leningen of grote financiële risico's. Met een gemiddeld tarief van ruim € 74,- per uur en een overhead rond 20% (inclusief leidinggevenden, berekend door Berenschot), wil de dienst aantrekkelijk blijven voor gemeenten.
- Dit jaar krijgt de Milieudienst een accountantsverklaring 'met beperking'. Achtergrond daarvan is niet dat de financiën niet op orde zouden zijn, maar heeft betrekking op de rechtmatigheidstoets: één contract dat door de dienst is aangegaan had Europees moeten worden aanbesteed en dat is niet gebeurd. Inmiddels zijn op dat punt de interne spelregels aangepast.

Drs. D.W.M. Eskes
Directeur

Leiden, maart 2010

COMMUNICATIE, OPDRACHTGEVER & SAMENLEVING**Hillegom****Realisatie Communicatie, Opdrachtgever & Samenleving**Kennismaking nieuwe bestuurders

Door de verschuivingen bij de gemeenteverkiezingen werd ook het bestuur van de Milieudienst nagenoeg geheel vernieuwd. Stan Lyczak (wethouder milieu van de gemeente Alphen aan den Rijn) werd gekozen als voorzitter en John Stuurman (wethouder milieu van de gemeente Teylingen) als vicevoorzitter.

Samenwerkingsafspraken per gemeente

Steeds meer deelnemende gemeenten willen duidelijke afspraken maken over de dienstverlening van de Milieudienst. Deze afspraken worden vastgelegd in documenten, waarin onder andere levertijden van adviezen worden opgenomen. Dit draagt ertoe bij dat gemeenten en Milieudienst over en weer goed weten wat zij van elkaar kunnen verwachten.

Mogelijke toetreding provincie Zuid-Holland met milieutaken

In 2010 zijn de verkennende gesprekken doorgegaan over de uitbesteding van de provinciale milieutaken. Hiervoor is het bedrijfsplan *Van Milieudienst naar Omgevingsdienst* opgesteld. Begin 2011 is definitieve besluitvorming hierover gepland.

Van Milieubeleidsplan naar Duurzaamheidsagenda

In verband met het aflopen van het oude Milieubeleidsplan zijn de aangesloten gemeenten begin 2010 samen met de Milieudienst gestart met het opstellen van de *Duurzaamheidsagenda 2014*. In de Duurzaamheidsagenda komen de gemeentelijke ambities voor de komende tijd centraal te staan. Voor draagvlak en het goed landen van de agenda binnen de gemeenten (zowel bestuurlijk als ambtelijk) is het van cruciaal belang dat de eigenheid van de betreffende gemeente zichtbaar wordt in de agenda. Om dit te bereiken wordt deze agenda in nauwe samenwerking met de gemeente ingevuld.

Nieuw is dat voor iedere gemeente een eigen Duurzaamheidsagenda wordt opgesteld met een lokaal en een gezamenlijk component. Verwacht wordt dat in het tweede kwartaal van 2011 de Duurzaamheidsagenda ter vaststelling aan de gemeenten wordt aangeboden.

Milieucommunicatie

Voor het regionaal Klimaatprogramma ontvingen de gemeenten een aantal kant-en-klare communicatietoolkits voor onder andere de najaarsactie van het thema Bestaande bouw en het Klimaatstraatfeest.

De website van de Milieudienst werd uitgebreid met de rubriek *Actuele vergunnings- en handhavingszaken*. Op die manier krijgen burgers een beter inzicht in de handhavingsinspanningen van de overheid bij bedrijven bij hen in de buurt.

Voor het regionale programma Externe Veiligheid ontvingen gemeenten webteksten over het transport en de opslag van gevaarlijke stoffen in de regio. Deze konden zij in serievorm plaatsen op hun gemeentelijke website. Op die manier wil de Milieudienst bevorderen dat de overheid transparant is over risico's die er in de regio zijn.

Het project Het Nieuwe Rijden is in samenwerking met de Milieudienst Midden-Holland uitgevoerd. In bijna alle gemeenten is een bewustwordingscampagne uitgevoerd door middel van een bandenspanningsactie of een rijnsimulator. Ook hebben diverse grote bedrijven hun medewerkers laten deelnemen aan een rijstijltraining.

Overgang van delegatie naar mandaat

De Milieudienst werkt op grond van een samenwerkingsverband dat is vastgelegd in een gemeenschappelijke regeling (hierna: GR). De milieubevoegdheden waren tot 1 januari 2011 door de deelnemende gemeenten aan de Milieudienst overgedragen, gedelegeerd. De gemeente kon die bevoegdheden niet meer zelf uitoefenen; de Milieudienst was bevoegd gezag. Besluiten werden ondertekend door of namens het dagelijks bestuur van de Milieudienst.

Onder andere vanwege het ingaan van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo) per 1 oktober 2010 heeft het algemeen bestuur besloten de GR te wijzigen; van delegatie naar mandaat. Verschil met delegatie is dat bij mandaat de Milieudienst de (milieu)bevoegdheden uitvoert namens het college van burgemeester en wethouders, van de deelnemende gemeente. De Milieudienst is niet langer het bevoegd gezag.

De 'spelregels' rond mandaat zijn in de Algemene wet bestuursrecht vastgelegd. Anders dan bij de delegatie mag de gemeente als mandaatgever aanwijzingen geven hoe gebruik wordt gemaakt van het mandaat en mag het mandaat altijd zelf uitoefenen. Met de gemeenschappelijke regeling en onderliggende werkafspraken wordt dit gegeven gestructureerd om bijvoorbeeld de eenheid van (milieu-) beleid te garanderen, één van de redenen voor het oprichten van de Milieudienst.

Gerealiseerde uren Communicatie, Opdrachtgever & Samenleving

Bij de voorbereidende werkzaamheden vanwege de getrapte overdracht van taken in het begin van het jaar en door het ontwikkelen van een tijdelijke dienstverleningsovereenkomst zijn meer uren gemaakt dan gepland. Deze extra uren worden ruimschoots gecompenseerd door de uiteindelijk niet bestede eenmalige materiële kosten in verband met de voorbereidende werkzaamheden.

<i>Ureninzet</i>	<i>Begroting 2010</i>	<i>Offertes 2010</i>	<i>Begroting + offertes 2010</i>	<i>Realisatie t/m 31-12-2010</i>
Programmering & verantwoording	183	0	183	138
Opdrachtgever	710	0	710	784
Samenleving	144	-40	104	167
MILIEU COMMUNICATIE EN VOORLICHTING	1.038	-40	998	1.089

BEDRIJVEN

Hillegom

In 2010 is gewerkt aan de uitvoering van de wettelijke taak van toezicht, handhaving en vergunningverlening op basis van de Wet milieubeheer. Met de aansluiting van de gemeente Hillegom bij de Milieudienst in 2010 zijn er circa 8.655 bedrijven in het werkgebied van de Milieudienst. In beginsel vindt de vergunningverlening, het toezicht en de handhaving op een eenduidige wijze binnen het werkgebied plaats. Toch kent elke gemeente zijn eigen dynamiek. Denk hierbij aan naleefgedrag, het al dan niet op beheersniveau zijn of een specifieke bedrijfstak zoals de land- en tuinbouw of complexe bedrijven.

Tevens is de uitvoering van wettelijke taken aan verandering onderhevig. Nieuwe of gewijzigde regelgeving zoals de Omgevingsvergunning, de tweede fase van het Activiteitenbesluit of de Waterwet zijn van invloed. Ook de flinke toename – ondanks de recessie – van het aantal bedrijven binnen het werkgebied vergt een andere wijze van organiseren van de werkzaamheden.

Een aantal zaken die hieronder volgt, is voor het gehele werkgebied ontwikkeld.

Externe Veiligheid programma

De werkzaamheden in het kader van het Externe Veiligheid programma staan beschreven in het onderdeel Prettig, Gezond & Veilig van dit jaarverslag.

Klimaatprogramma

In de loop van 2008 is het regionale Klimaatprogramma gestart. Dit programma heeft een looptijd tot 2012. Het project *energie efficiënte bedrijven* dat deel uitmaakt van het Klimaatprogramma moet er toe leiden dat bedrijven meer aandacht besteden aan energiebesparingsmogelijkheden. Tijdens milieucontroles wordt hierop gewezen.

In het najaar van 2008 is een projectorganisatie ingesteld en is gestart met de uitwerking van dit project. De werkzaamheden in het kader van het Klimaatprogramma staan beschreven in het onderdeel Duurzame Wereld van dit jaarverslag. Hieronder volgt een overzicht van de werkzaamheden die binnen het reguliere werk worden meegenomen, maar wel bijdragen aan het halen van de doelstellingen van het Klimaatprogramma.

Energiebesparing bij supermarkten

De Milieudienst is een van de initiatiefnemers van het *convenant energiebesparing bij supermarkten*. Dit convenant is op 4 februari 2010 ondertekend door de Milieudienst, gemeenten en supermarkten. De volgende supermarktconcerns zijn inmiddels toegetreten tot het convenant: Albert Heijn, Plus Retail, Jumbo supermarkten, C1000, Coop Supermarkten, Vomar en Boni.

Landelijk hebben 107 gemeenten het convenant ondertekend. Voor de deelnemende gemeenten gaat het om 32 supermarkten. De verdeling van gemeenten en supermarkten is als volgt:

- Alphen aan den Rijn: Albert Heijn drie, C1000 twee
- Hillegom: Albert Heijn één, Plus één, C1000 één
- Kaag en Braassem: Plus één, Coop één
- Leiden: Albert Heijn vier, C1000 twee, Super de Boer één
- Leiderdorp: Albert Heijn vier, C1000 één
- Nieuwkoop: Super de Boer één, Coop één
- Oegstgeest: Albert Heijn twee, C1000 één
- Rijnwoude: Plus één, C1000 één
- Teylingen: Albert Heijn twee, Plus één, Vomar één
- Zoeterwoude: C1000 één, MCD één

Bij de deelnemende supermarktconcerns wordt de voortgang van het toepassen van energiebesparende maatregelen gevolgd via voortgangsrapportages. De niet deelnemende supermarktconcerns worden gecontroleerd op het naleven van de energieverplichtingen uit de Wet milieubeheer.

Branchegericht toezicht op energiebesparing

Naast de supermarkten zijn in 2010 ook andere branches projectmatig gecontroleerd op naleving van energieregels. Het betrof de kantorensector (kantoorgebouwen) en zorginstellingen.

Meerjarenafspraak energiebesparing

Een aantal bedrijfstakingen heeft afspraken gemaakt met de Rijksoverheid over energiebesparing. Deze afspraken worden ook wel de MJA3 (Meerjarenafspraak energie-efficiency 2001-2020) genoemd. Deelnemers aan de MJA3 stellen een energieplan op voor een periode van vier jaar waarin zij vastleggen welke energiemaatregelen zij gaan treffen.

In het werkgebied van de Milieudienst zijn zeventien bedrijven aanwezig die zijn toegetreden tot de MJA3. Enkele bedrijven hebben meerdere filialen in het werkgebied, zoals; de Universiteit Leiden, het hoogheemraadschap van Rijnland en KPN.

In 2010 heeft de Milieudienst ingestemd met alle energieplannen van de MJA3 bedrijven in het werkgebied van de Milieudienst. Tijdens de planperiode (vier jaar) van het energieplan van een MJA3 bedrijf zou een bedrijf een energie-efficiëntieverbetering moeten realiseren van 8%. Een aantal MJA-bedrijven binnen het werkgebied van de Milieudienst heeft veel ambitieuzere besparingsdoelstellingen in het energieplan opgenomen, zoals efficiencyverbeteringen van 12, 19, 22 en zelfs 172%.

Nieuwe regelgeving: de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo)

Op 1 oktober 2010 is de Wabo in werking getreden. Op dat moment is de milieuvergunning opgegaan in de Omgevingsvergunning en is een zogenaamde 8.40 melding onderdeel van de aanvraag voor een dergelijke vergunning. In 2010 zijn de werkafspraken met gemeenten verder geconcretiseerd en voor de gemeenten Alphen aan den Rijn, Hillegom, Kaag en Braassem en Zoeterwoude vastgelegd. Voor de andere gemeenten gebeurt dat in 2011. Ook zijn procedures en basisbrieven opgesteld ten behoeve van de verlening van en advisering over de Omgevingsvergunning door de Milieudienst. In samenwerking met de gemeenten is ook het Omgevingsloket online ingericht. De benodigde kennisopbouw en (interne) afstemming over de voortgang van lopende vergunningaanvragen onder de nieuwe procedureregels is gerealiseerd.

Nieuwe regelgeving: tweede fase, eerste en tweede tranche Activiteitenbesluit

Op 1 januari 2010 is de tweede fase, eerste tranche van het Activiteitenbesluit ingegaan. Met deze wijziging is een zevental bedrijfstakingen en activiteiten aan het Activiteitenbesluit toegevoegd. Het betreft onder meer laboratoria, vellen-offsetdrukkerijen en humane crematoria. Er is een inventarisatie gemaakt van alle bedrijven waarvoor de vergunning(plicht) is komen te vervallen. Deze bedrijven zijn hierover met een brief geïnformeerd. Verder is gestart met het opleggen van maatwerkvoorschriften waar dat nodig bleek.

In 2010 is de benodigde kennis opgebouwd en intern verspreid over deze (complexe) wijziging van het Activiteitenbesluit.

Nieuwe regelgeving: afvalwater

Op 22 december 2009 is de *Waterwet* van kracht geworden. Dit heeft ook gevolgen voor de gemeentelijke watertaken. De gemeenten hebben onder andere de zorgplicht er bij gekregen ten aanzien van hemelwater en grondwater. Ook voor de handhaving van indirecte lozingen vanuit bedrijven en van buiten bedrijven op het riool zijn de gemeenten nu verantwoordelijk.

In het werkgebied van de Milieudienst zijn veertig bedrijven waarvan de lozing van bedrijfsafvalwater op het riool voorheen werd gehandhaafd door het hoogheemraadschap van Rijnland. Daarvan hadden achttien bedrijven een Wet verontreiniging oppervlaktewateren lozingsvergunning. Deze vergunning heet nu een *Waterwetvergunning*. De overige 22 bedrijven

moeten zich met de lozing van hun bedrijfsafvalwater houden aan de algemene regels in het Activiteitenbesluit.

De Milieudienst is in 2010 gestart met het handhaven van deze indirecte lozingen. Ook de behandeling van meldingen en ontheffingsaanvragen voor indirecte lozingen van buiten inrichtingen, zoals lozing van bemalingswater of grondwater bij bodemsaneringen, is in 2010 gestart.

Besluit ammoniakemissie huisvesting veehouderij

Om de emissie van ammoniak bij de veehouderij landelijk te verminderen is het *Besluit ammoniakemissie huisvesting veehouderij* (Besluit huisvesting) is opgesteld. Dit Besluit kent een overgangstermijn (tot 1 januari 2010) voor het aanpassen van stallen voor pluimvee en varkens ter reductie van de emissie van ammoniak.

Door de Rijksoverheid is het *Actieplan Ammoniak Veehouderij* opgesteld met een gedoogbeleid. Dit betekent dat gedoogd wordt dat veehouderijen in overtreding zijn van het Besluit huisvesting. Voorwaarde voor het gedogen is dat veehouderijen voor 1 april 2010 een bedrijfsontwikkelingsplan (BOP) indienen. Hiermee geven zij te kennen dat zij meedoen aan het gedoogbeleid.

Begin maart 2010 is vanuit de Milieudienst een mailing verstuurd naar alle vergunningplichtige veehouderijen in het werkgebied van de Milieudienst. Dit betreft ongeveer tachtig bedrijven. Bij ongeveer zestig bedrijven blijkt dat een BOP niet nodig is. Van achttien bedrijven is een BOP ontvangen. Twee bedrijven beschikken reeds over een vergunning die voldoet aan de voorwaarden uit het Besluit huisvesting.

De plannen zijn beoordeeld en de bedrijven hebben een brief ontvangen over de termijnen waarbinnen zij een vergunning moeten aanvragen en wanneer ammoniakreducerende maatregelen moeten zijn genomen. Om aan het Besluit huisvesting te kunnen voldoen hebben twaalf bedrijven een nieuwe milieuvergunning nodig. Van de overige bedrijven wordt de vergunning op termijn ingetrokken, omdat zij het intensief houden van varkens en kippen beëindigen. Naar aanleiding van de nieuwe wetgeving heeft een aantal bedrijven besloten de activiteiten (op termijn) te staken.

Squit XO

Eind 2010 is de Milieudienst overgestapt van Squit 1 naar Squit XO. Squit XO is een softwarepakket van leverancier Roxit. Het programma is speciaal ontworpen voor vergunningverlening en handhaving en is een vakinhoudelijk systeem. Squit XO integreert alle bestaande vergunning- en handhavingzaken in één systeem. Dus zowel klachten, vergunningen, beschikkingen, meldingen, als controles, handhavingzaken en adviezen zijn in dit systeem samengebracht. De invoering is succesvol verlopen.

Voorlichting

Voor het leveren van informatie over specifieke milieuonderwerpen aan bedrijven stelt de Milieudienst een nieuwsbrief en informatiebladen samen. In 2010 zijn bedrijven in de regio twee keer (in april en oktober) via de nieuwsbrief *Bedrijf & Milieu* geïnformeerd over nieuwe regelgeving in het kader van de Wet milieubeheer en andere relevante zaken. Bedrijven kunnen ook informatie krijgen via informatiebladen die bij de Milieudienst en de diverse gemeentelijke balies beschikbaar zijn. Alle informatie is ook beschikbaar via www.mdwh.nl.

Actuele informatie voor en over bedrijven wordt via de website www.mdwh.nl beschikbaar gesteld. Burgers kunnen via *Mijn Leefomgeving* op de website van de Milieudienst actuele informatie vinden over de bedrijven in de regio. Milieu-informatie toegankelijk maken is verplicht volgens het Verdrag van Aarhus.

Incidenteel worden voorlichtingsbijeenkomsten voor specifieke groepen bedrijven georganiseerd. Dit kan gebeuren als er sprake is van een ingrijpende wijziging van de regelgeving. In het algemeen worden voorlichtingsbijeenkomsten in samenwerking met de branche organisatie georganiseerd.

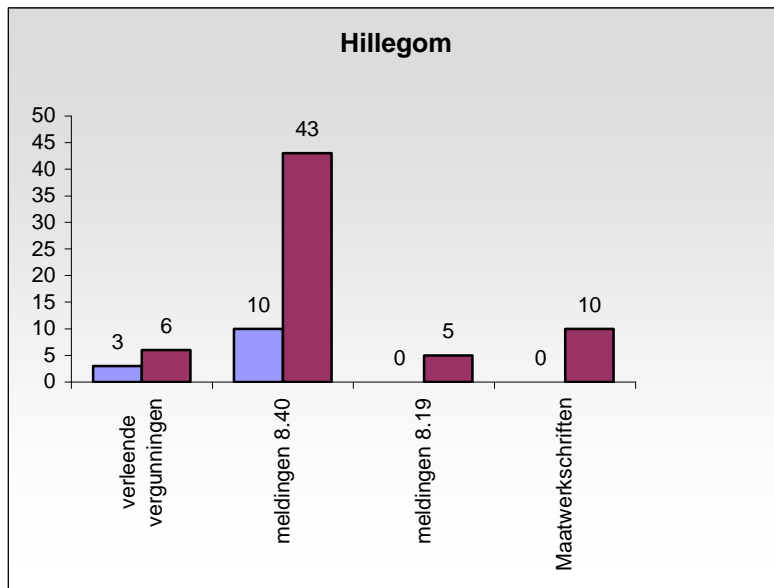
In 2010 is in het kader van energiebesparing een aantal bijeenkomsten georganiseerd met een aantal ondernemersverenigingen.

Realisatie reguleren milieuactiviteit

Op grond van de Wet milieubeheer en de Wabo heeft een bedrijf verschillende verplichtingen om de voorgenomen bedrijfsactiviteiten uit te kunnen voeren. Een bedrijf moet een vergunning hebben of een melding verrichten en vervolgens de gestelde regels naleven. Doel van de Wet milieubeheer en de Wabo is dat bedrijven een optimaal milieuresultaat behalen.

In 2010 heeft de Milieudienst voor de gemeente de volgende producten geleverd.

Per 1 februari 2010 is de taak vergunningverlening, toezicht en handhaving overgenomen van de gemeente Hillegom. Alle bedrijfsdossiers zijn gedigitaliseerd en het databestand van de gemeente is ingevoerd in het systeem van de Milieudienst. Na de overname bleek een redelijk aantal bedrijven niet meer in werking.

Het vergunningenbestand is redelijk adequaat, op een enkel bedrijf na. In 2010 is het vergunningenbestand doorgelicht, in verband met de uitbreiding van de werkingssfeer van het Activiteitenbesluit, en voor een aantal bedrijven is de vergunningplicht vervallen. Het aantal vergunningplichtige bedrijven is daardoor gedaald. Voor één bedrijf is de vergunnings situatie beoordeeld.

Dit jaar zijn drie vergunningprocedures doorlopen. Een daarvan betrof TC Bentfield B.V. Dit is een bedrijf waar veel tijd aan is besteed, zowel vanuit regulering als vanuit toezicht. In 2010 is de hele situatie van het bedrijf in kaart gebracht. Het bedrijf is tevens onderzocht door de VROM-Inspectie. In Hillegom zijn minder vergunningen en meldingen behandeld dan gepland. Reden hiervoor is dat het bedrijvenbestand en ook de reguleringssituatie redelijk op orde is. Dit is ook te zien in de urenbesteding.

Realisatie milieutoezicht

Doel van het toezicht: verbetering naleefgedrag

De Milieudienst voldoet bij de uitvoering van het toezicht op de naleving van de Wet milieubeheer aan de kwaliteitseisen voor een professionele organisatie zoals deze door het ministerie van VROM (Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer) zijn gesteld. Dit betekent dat op basis van een risicoanalyse prioriteiten zijn gesteld en het toezicht hierop is afgestemd. De professionele werkwijze voorziet bovendien in een evaluatie van de werkzaamheden en een

borging van de kwaliteit in een kwaliteitssysteem. De provincie Zuid-Holland toetst regelmatig of de Milieudienst conform de vastgestelde werkwijze de taken uitvoert.

Handhavingestafette

Op 22 december 2009 is *de Waterwet* van kracht geworden. Voor een zorgvuldige overdracht van taken is afgesproken dat het hoogheemraadschap van Rijnland nog twee jaar ondersteuning verleent bij de uitvoering van de overgedragen watertaken. In het kader daarvan is besloten om tijdens de handhavingestafette, een gezamenlijk project van de Milieudienst, de provincie Zuid-Holland en het hoogheemraadschap van Rijnland, een aantal bedrijven te controleren op hun indirecte lozing. Tijdens de handhavingestafette op 16 juni 2010 zijn vijf bedrijven bezocht, waarvan er bij vier het afvalwater is bemonsterd. Bij twee van deze bedrijven is een handhavingactie gestart.

Integraal toezicht

Met de invoering van de Wabo (Wet algemene bepaling omgevingsrecht) zijn naast de Omgevingsvergunning ook verplichtingen ontstaan om het toezicht en de handhaving integraal te laten plaatsvinden.

Medio 2010 heeft de Milieudienst bij de gemeenten geïnventariseerd op welke wijze integraal toezicht vormgegeven kan worden. Als bevoegd gezag zijn enkele gemeenten ook zelf met dit onderwerp aan de slag gegaan.

Bij integraal toezicht spelen verschillende partijen een rol: de gemeente met onder andere Algemene Plaatselijke Verordening (APV) en bouwtoezicht, de brandweer vanuit brandveiligheid en het Gebruiksbesluit en de Milieudienst vanuit milieuperspectief. Elke organisatie heeft vanuit eigen optiek de afgelopen jaren ook eigen prioriteiten ontwikkeld.

Integraal toezicht betekent niet per definitie dat alle partijen in één gezamenlijke controle alle onderwerpen behandelen. Dit is vanuit een bedrijf of burger misschien wel de meest gewenste variant maar integraal toezicht kan ook betekenen dat controleprogramma's op elkaar worden afgestemd. Ook signaal toezicht of voor elkaar controleren kan integraliteit bevorderen. Prioritaire onderwerpen met elkaar delen en hierover afspraken maken is ook mogelijk.

De eerste aanzet naar integraal toezicht is dit jaar gegeven en wordt in 2011 per gemeente verder ontwikkeld om te voldoen aan de Wabo.

Nieuw handhavingsplan 2011-2014

In oktober 2010 is door het dagelijks bestuur van de Milieudienst het nieuwe *Handhavingsplan 2011-2014* vastgesteld. Naast het feit dat het hebben van een handhavingsbeleidsplan wettelijk verplicht is, waarborgt het plan de wijze waarop toezicht en handhaving uitgevoerd worden.

In het handhavingsplan staat de te bereiken doelstelling beschreven en hoe de prioriteiten worden bepaald. In jaarplannen wordt vervolgens verdere invulling gegeven aan deze doelen.

Eenduidigheid van de handhaving is vastgelegd in de handhavingsstrategie waarvan de toezicht-, sanctie- en gedoogstrategie onderdeel van zijn. Ook de borging van capaciteit en middelen is vastgelegd in het handhavingsplan.

In het Handhavingsplan 2011-2014 wordt ook meer dan in het vorige plan aandacht besteed aan actuele onderwerpen, zoals vermindering van de toezichtlast en het programma vernieuwing toezicht. Dit laatste programma onderzoekt of er mogelijkheden zijn om, naast de traditionele werkwijze (het controlebezoek) andere vormen van toezicht te ontwikkelen zoals administratief-, systeem- en informatiegestuurd toezicht.

Communicatiebeleid richting de verschillende doelgroepen heeft in het handhavingsplan ook een meer prominente rol gekregen.

Als laatste zijn verschillende procedurele- en werkafspraken vastgelegd in het kwaliteitssysteem van de Milieudienst.

Vuurwerk

In 2010 zijn 32 verkooppunten en opslag/overslag bedrijven vuurwerk gecontroleerd. De bedrijven worden gecontroleerd op de vergunning, het Vuurwerkbesluit en het Programma van Eisen voor de sprinklers. De controles bestaan standaard uit een voorcontrole en twee controles tijdens de verkoop.

De voorcontrole houdt in dat de bedrijven ongeveer een maand voordat de verkoop begint, worden bezocht. Hierbij wordt gevraagd naar het certificaat van de sprinkler en wordt gekeken of de kluizen voldoen aan de eisen. Vervolgens worden de bedrijven nog tweemaal bezocht tijdens de verkoopdagen. De verkoopdagen zijn de laatste drie dagen van het jaar, met uitzondering van zondag.

Tijdens de verkoopdagen wordt vooral gecontroleerd op gedragsvoorschriften, bijvoorbeeld wordt het vuurwerk juist opgeslagen en ontstaan er geen gevaarlijke situaties.

Tijdens de controles hebben in totaal vijftien bedrijven een of meerdere waarschuwingen gekregen en hebben negen bedrijven een voornemen last onder dwangsom ontvangen. Enkele bedrijven hebben zowel een waarschuwing(en) als een voornemen last onder dwangsom ontvangen.

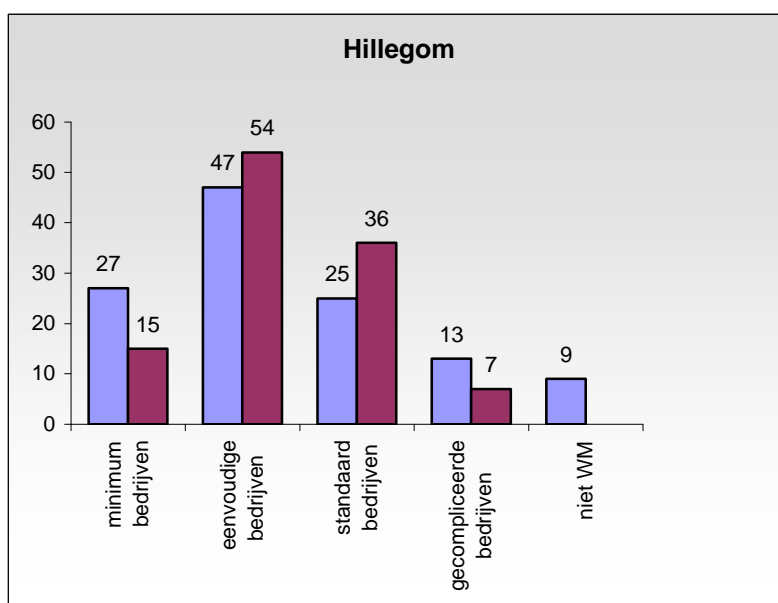
Bij één bedrijf is het besluit last onder dwangsom geïnd. Dit was omdat het vuurwerk niet onder het bereik van de sprinkler stond in de verkoopruimte. Bij één bedrijf is de politie ingeschakeld om een proces verbaal op te maken. Het aantal geconstateerde overtredingen wijkt af van omliggende niet aangesloten gemeenten. De stijging van het aantal overtredingen wordt verklaard door een meer striktere optreden op gedragsvoorschriften met een uitgebreidere controlelijst.

Aansluiting bij de Milieudienst

Voor de gemeente Hillegom zijn vanaf 1 februari 2010 de werkzaamheden op het terrein van bedrijven overgedragen aan de Milieudienst.

De werkzaamheden aan het begin van het jaar hadden met name betrekking op de overdracht. Na het inventariseren van de lopende zaken en mogelijke achterstanden zijn in eerste instantie de complexe bedrijven bezocht en de hercontroles afgehandeld. In de zomer was er een goed beeld van de stand van zaken en is conform de reguliere cyclus gecontroleerd. Binnen de gemeente is een aantal grote bedrijven zoals TC Bentfield, Xela kalkzandsteenfabriek en Royal van Zanten. In samenspraak met de gemeente is verder een protocol opgezet voor gevelreiniging en de daarbij horende afvalwaterlozingen.

De doelstelling van de Milieudienst is om door efficiënte controles (consequent en volgens planning) het aantal overtredingen zoveel mogelijk te beperken. In Hillegom zijn 114 periodieke controles (exclusief hercontroles) uitgevoerd. Daarnaast zijn 23 deelcontroles uitgevoerd.

Handhaving

In het *Handhavingsplan 2005-2010* van de Milieudienst zijn doelstellingen voor het naleefgedrag van bedrijven vastgelegd. De bedrijven zijn op basis van een model ingedeeld in vier categorieën: complex, standaard, eenvoudig en minimum.

Weegfactoren in het model zijn het milieurisico en het naleefgedrag, maar ook energiegebruik en aantal werknemers. Voor elke bedrijfscategorie is een controlefrequentie vastgelegd met daaraan gekoppeld een maximaal percentage van het aantal overtredingen dat acceptabel is.

De effectiviteit van de handhaving wordt uitgedrukt in een percentage van het aantal bedrijven waarbij tijdens een reguliere controle één of meer overtredingen van een kernvoorschrift zijn geconstateerd; het naleefgedrag. Voor de verschillende categorieën bedrijven worden verschillende percentages gehanteerd. Het milieurisico is lager bij minimum bedrijven dan bij complexe bedrijven, daarom zijn in eerstgenoemde categorie verhoudingsgewijs meer overtredingen toegestaan.

In Hillegom zijn 75 hercontroles uitgevoerd. Bij ongeveer 66% van de reguliere of opleveringscontroles waren één of meerdere hercontroles nodig. Dit is hoger dan ons gemiddelde van 40% hercontroles. Naar verwachting gaat het hercontrolepercentage de komende jaren licht dalen.

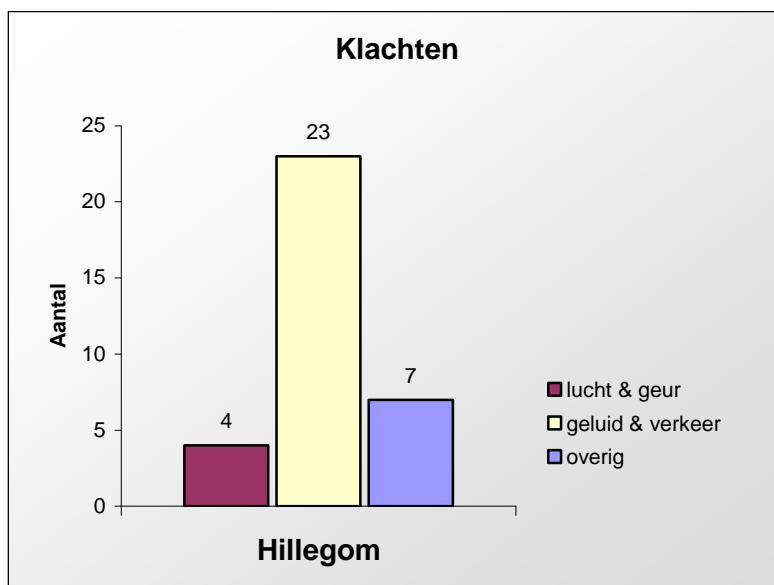
Bedrijven in overtreding worden schriftelijk gewaarschuwd, waarbij een termijn wordt gesteld om aan de overtreding een einde te maken. Indien dit achterwege blijft, volgt een sanctie (bestuursdwang of dwangsom). In de gevallen dat het een ernstige overtreding betreft, wordt direct een sanctie opgelegd. De politie wordt geïnformeerd over elke waarschuwing en sanctie. In 2010 is bij acht bedrijven een sanctieprocedure gestart. Bij vijf bedrijven is een dwangsom opgelegd. In 2010 is één bezwaarschrift behandeld door de bezwaarschriftencommissie.

Inventarisaties

Dit jaar zijn zestig bedrijven geïnventariseerd. Daardoor heeft er een grote mutatie in het bedrijvenbestand plaatsgevonden.

Klachten

Het aantal klachten in de gemeente bedroeg 34. Het aantal klachten kan jaarlijks verschillen en is afhankelijk van diverse omstandigheden, zoals het weer en de relatie van een potentiële klager met een bedrijf. Elke binnengekomen klacht is onderzocht en behandeld, waarbij de klager op de hoogte is gebracht. Het grootste deel van de klachten had betrekking op geluid. Vooral aan klachten over geluidsoverlast over Club Doubler is veel tijd besteed.

Bijzondere bedrijven

In 2010 heeft een aantal bedrijven meer tijd gekost vanwege de complexiteit, naleefgedrag of overlast. Het gaat hierbij om T.C. Bentfield met overtredingen wat betreft opslag gevaarlijke stoffen en brandwerendheid. Hier loopt momenteel een dwangsomprocedure voor.

Andere bedrijven waren; Club Doubler (overschrijdingen geluid), diverse 'porrie' opslagen bij bollenbedrijven, de registratieplicht bestrijdingsmiddelen/energieverbruik voor glastuinbouwbedrijven en de verplaatsing van de manege.

Bentfield: Bij de firma T.C. Bentfield worden milieugevaarlijke stoffen opgeslagen in een ruimte die moet voldoen aan de richtlijn PGS 15 (Publicatiereeks Gevaarlijke stoffen 15: Opslag van verpakte gevaarlijke stoffen). Tijdens controles is door de Milieudienst vastgesteld dat het bedrijf nog niet alle gewenste voorzieningen had getroffen. Vervolgens is een handhavingstraject met een last onder dwangsom gestart om het gewenste adequate beschermingsniveau af te dwingen. De Regionale Brandweer Hollands-Midden is nauw betrokken bij dit traject. Het bedrijf heeft ook de aandacht van de VROM-Inspectie.

Calamiteiten

In Hillegom heeft in 2010 één calamiteit plaatsgevonden. Het ging om een brand bij een bedrijf waar gevaarlijke stoffen worden opgeslagen. De Milieudienst is hier niet voor oproepen, maar heeft wel nazorg kunnen verlenen.

Samenwerking met andere handhavingpartners

Bij de uitvoering van de handhavingstaak wordt door de Milieudienst samengewerkt met andere handhavingpartners, zoals politie, brandweer, provincie en waterschap. De samenwerking is vastgelegd in een provinciebrede Samenwerkingsovereenkomst. Het Samenwerkingsknooppunt (SKP), dat de samenwerking ondersteunt, is bij de Milieudienst ondergebracht. Voor 2010 is voor het laatst een regiobreed handhavingprogramma uitgevoerd. Vanaf 2011 vervalt het Samenwerkingsknooppunt. De samenwerking maakt dan onderdeel uit van de reguliere programmering.

Gezamenlijke projecten die in 2010 zijn uitgevoerd met een bijdrage van de Milieudienst zijn:

- Regionale handhavingsestafette (twee gezamenlijke controleweken). Gezamenlijke controles hebben plaatsgevonden op het gebied van indirecte lozingen (Waterwet) en ketenhandhaving afval (administratie).
- Jaarlijkse vuurwerkcontroles (opslag en verkoop).
- Controles glastuinbouwbedrijven.
- Controles top X-bedrijven (dit zijn bedrijven waarbij door meerdere partners moet worden samengewerkt om overtredingen en/of klachten ongedaan te krijgen).

Gerealiseerde uren Bedrijven

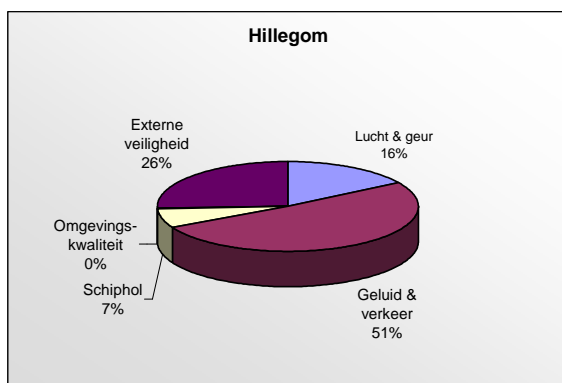
Voor Hillegom komen de gerealiseerde uren goed overeen met de uren uit de productbegroting. De werkzaamheden voor reguleren en toezicht zijn uitgevoerd en voor de komende jaren is een goede planning gemaakt. Het bedrijvenbestand van de gemeente is inzichtelijk. Het aantal bedrijven met een vergunning is gedaald en dit is ook te zien in de bestede uren. Het aantal uren dat besteed is aan toezicht is navenant hoger. Dit heeft enerzijds te maken met de overdracht van werkzaamheden begin 2010 en anderzijds met een verschuiving van werkzaamheden van reguleren naar toezicht.

<i>Ureninzet</i>	<i>Begroting 2010</i>	<i>Offertes 2010</i>	<i>Begroting + offertes 2010</i>	<i>Realisatie t/m 31-12-2010</i>
Reguleren milieuactiviteit	1.489	44	1.533	1.083
Milieutoezicht	2.183	-193	1.990	2.380
BEDRIJVEN	3.672	-149	3.523	3.463

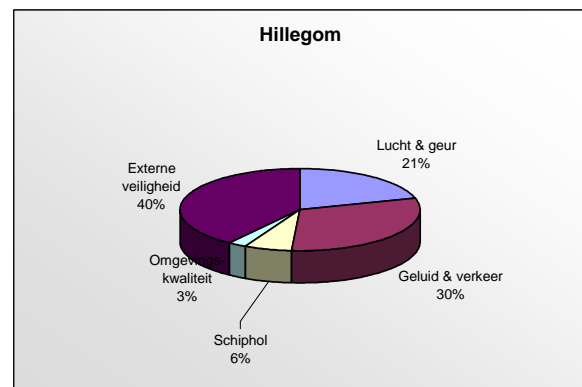
PRETTIG, GEZOND & VEILIG**Hillegom****Realisatie Prettig, Gezond & Veilig**

Binnen de productgroep Prettig, Gezond & Veilig worden vijf thema's onderscheiden: Lucht & Geur, Geluid & Verkeer, Schiphol, Omgevingskwaliteit en Externe Veiligheid.

De productbegroting van 2010 geeft een schatting van de verdeling van de uren per thema. Het linker taartdiagram geeft de geschatte verdeling van uren weer. Het rechter taartdiagram geeft aan hoe de uren in 2010 uiteindelijk in werkelijkheid zijn verdeeld.

Figuur 1 Raming uren Prettig, Gezond & Veilig

Figuur 2 Realisatie uren Prettig, Gezond & Veilig

Hieronder worden de werkzaamheden van 2010 per thema beschreven.

Lucht & Geur

- *Reguliere werkzaamheden*

De Milieudienst adviseert gemeenten over lucht en geuraspecten bij vergunningverlening en handhaving bij bedrijven en over ruimtelijke plannen. Daarnaast adviseert de Milieudienst over het volgen van (inter)nationale beleidsontwikkelingen en over wijzigingen in de regelgeving. Ook beantwoordt de Milieudienst vragen van bestuurders en brengt adviezen uit op luchtkwaliteit na bijvoorbeeld klachten van burgers.

- *Rapportage luchtkwaliteit*

Sinds 2008 is een aantal zaken rond de jaarlijkse rapportageplicht luchtkwaliteit veranderd. Het ministerie van VROM heeft de definitieve gegevens voor de rapportage over het jaar 2009 in oktober 2010 (laat) aangeleverd via de rapportagetool (www.rapportagetool.nl). Om de luchtkwaliteit voor de gemeente goed inzichtelijk te houden, maakt de Milieudienst een vertaalslag van deze gegevens naar de lokale situatie. De afronding van deze rapportage vindt als gevolg van de late aanlevering deels begin 2011 plaats.

- *Nationaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit (NSL)*

Op grond van de Europese Richtlijn Luchtkwaliteit moet sinds 1 januari 2005 voldaan worden aan de grenswaarden voor fijnstof en vanaf 1 januari 2010 aan de grenswaarden voor stikstofdioxide. Nederland heeft met het NSL gebruik gemaakt van de uitstelmogelijkheden binnen de Europese richtlijn voor de overschrijdingen van de grenswaarden. Op een paar regionale uitzonderingen na geldt voor fijnstof een uitstel tot 11 juni 2011 en voor stikstofdioxide tot 15 januari 2015. Om te voldoen aan de grenswaarden zijn in het NSL diverse maatregelen opgenomen. De Milieudienst voert de NSL taken uit voor alle gemeenten in Holland Rijnland.

Binnen het NSL wordt gebruikgemaakt van een digitale saneringstool. Deze is beschikbaar gesteld door de ministeries van VROM en Verkeer en Waterstaat. De saneringstool wordt gebruikt om inzicht te krijgen in de inspanningen die nodig zijn om de knelpunten voor luchtkwaliteit op te lossen.

In het werkgebied van de regio Holland Rijnland wordt, behalve in de gemeente Leiden, op de gemeentelijke wegen voldaan aan de grenswaarden voor fijnstof en stikstofdioxide.

- *Aardgas*

De provincie Zuid-Holland heeft een campagne om rijden op aardgas te stimuleren. Hierdoor verbetert de luchtkwaliteit. In samenwerking met een groot aantal regio's, waaronder Holland Rijnland, is een subsidieregeling opgesteld. De Milieudienst fungeert als vertegenwoordiger van deze regio. Het doel van de subsidieregeling is het realiseren van twintig aardgasvulpunten in de provincie Zuid-Holland. Om een optimale geografische spreiding in de provincie te bereiken, is een maximaal aantal aardgasvulpunten per gebied vastgesteld. Zowel nieuwe als bestaande tankstations kunnen gebruikmaken van de subsidieregeling.

De Milieudienst heeft ondernemers over aardgasmobiliteit geïnformeerd. Dit heeft er toe geleid dat in twee gemeenten in de regio (nabij de N11 in Zoeterwoude en aan de Willem de Zwijgerlaan in Leiden) aardgas getankt kan worden. In twee andere gemeenten van Holland Rijnland zijn ondernemers met voorbereidingen gestart om een aardgasvulpunt te realiseren. Om de vraag naar aardgas te stimuleren, biedt de provincie wagenparkscans aan. Gemeenten en bedrijven krijgen een gratis kosten- en batenanalyse, waarmee zij kunnen beoordelen welke autobrandstof het meest aantrekkelijk is. De wagenparkscans worden vanuit het Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling (EFRO) gefinancierd.

- *Het Nieuwe Rijden*

In 2010 is het project Het Nieuwe Rijden afgerond en geëvalueerd. Dit project is een van de regionale maatregelen die is ingediend in het kader van het Nationaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit. In 2010 zijn diverse ondernemers in de regio geïnformeerd over Het Nieuwe Rijden en hebben verschillende ondernemers en gemeenten hun medewerkers getraind. Uit de evaluatie volgt dat nagenoeg alle doelstellingen zijn gehaald, alleen het aantal chauffeurs uit het bedrijfsleven dat een training Het Nieuwe Rijden heeft gevolgd bleef achter bij de doelstelling.

- *Vervoersmanagement*

In de begroting van 2010 heeft de Milieudienst aangegeven de mogelijkheden te gaan onderzoeken om, via de Wet milieubeheer, het nemen van vervoermanagement maatregelen voor bedrijven te verplichten. In verband met de in begin 2010 aangekondigde bezuinigingen voor 2011 is echter besloten om vooruitlopend op deze bezuinigingen geen inzet op dit thema te plegen.

Geluid & Verkeer

- *Reguliere werkzaamheden*

Overmatig geluid in de woonomgeving leidt tot ongewenste effecten. Mensen die langdurig aan te veel geluid in hun woonomgeving worden blootgesteld lopen het risico gezondheidsklachten te krijgen. Als er teveel geluid in de woonomgeving is, heeft dat ook gevolgen voor de beleving van de kwaliteit van de leefomgeving.

De Milieudienst adviseert gemeenten over geluid bij vergunningverlening en handhaving bij bedrijven, ruimtelijke plannen en (verkeers-)herinrichtingsprojecten. Daarnaast voert de Milieudienst de *Hogere waarde-procedure* uit, adviseert en verricht geluidmetingen bij klachten en evenementen. Ook houdt de Milieudienst de (inter)nationale beleidsontwikkelingen en wijzigingen in de regelgeving bij. Toetsend aan regels en voorschriften in de wetgeving streeft de Milieudienst naar een zo goed mogelijke omgevingskwaliteit bij bouw- en herinrichtingsplannen.

In 2010 zijn binnen het werkgebied van de Milieudienst ruim 240 geluidadviezen opgesteld en metingen verricht. Een aantal voorbeelden hiervan zijn: advisering naar aanleiding van klachten over de hogesnelheidslijn (HSL), advies voor maatregelen bij heiwerkzaamheden in

het kader van A4/W4 ontwikkelingen, advies over Tracébesluit A4 en advies over de RijnGouwelijn.

- *Gevelsanering*

De aanpak van bestaande situaties van geluidhinder bestaat naast het eventueel nemen van verkeersmaatregelen onder andere uit gevelsaneringsprojecten. Voor het aanbrengen van maatregelen aan de gevels van woningen is subsidie beschikbaar. Waar mogelijk worden de werkzaamheden gecombineerd met andere voorzieningen zoals thermisch isolatieglas.

In 2010 is gewerkt aan de verantwoording van de ISV2 (Investeringsbudget Stedelijke Vernieuwing) periode (2005-2009) en zijn de prestaties voor de volgende periode (ISV3 2010-2014) geïnventariseerd en in concept vastgelegd. De formele vastlegging vindt plaats door de bestuursovereenkomst die begin 2011 wordt gesloten tussen de gemeente en provincie voor het deelbudget geluid.

- *Evenementen en festiviteiten*

De Milieudienst heeft in Hillegom voor één evenement advies uitgebracht.

- *VerkeersMilieuKaart*

Om met de regionale VerkeersMilieuKaart te kunnen werken moet de kaart regelmatig geactualiseerd worden. Voor de werkzaamheden van de Milieudienst is het wenselijk dat de eventueel aanwezige VerkeersMilieuKaarten van de gemeenten Alphen aan den Rijn, Rijnwoude en Nieuwkoop worden samengevoegd tot één regionale VerkeersMilieuKaart. Een VerkeersMilieuKaart voor de voormalige Rijnstreek of zelfs één grote regionale VerkeersMilieuKaart voor heel Holland Rijnland. De advisering in 2009 was op samenvoeging gericht en is in 2010 voortgezet, voor zover de (beperkte) invloed van de Milieudienst hiertoe reikt. Een eerste poging om tot één kaart voor de drie gemeenten te komen, is mislukt.

- *Hogere waarden*

De bevoegdheid voor het verlenen van een Hogere waarde berust in vrijwel alle gevallen bij het college van burgemeester en wethouders en is daarmee voor gemeente Hillegom, vooruitlopend op de formele toetreding per 1 januari 2011 gemandateerd aan de Milieudienst. Gemeente Hillegom heeft destijds zelf beleid vastgesteld hoe om te gaan met hogere waarden. De Milieudienst heeft in 2007 ook beleid ten aanzien van dit onderwerp opgesteld. In 2010 zijn beide beleidsstukken met elkaar vergeleken en bleek dat er nauwelijks verschillen zijn. Daarom is besloten om in 2010 geen verdere aanpassingen te doen, maar de constatering en adviezen uit een rapport van de VROM-Inspectie over het omgaan met hogere waarden evenals de eigen ervaringen van de Milieudienst mee te nemen in de Duurzaamheidsagenda in 2010. Naar aanleiding van de verschillende gemeentelijke ambities in de Duurzaamheidsagenda wordt gekeken of en op welke punten het hogere waardenbeleid geactualiseerd moet worden.

- *Zonebeheer*

Gemeenten zijn verantwoordelijk voor het zonebeheer op de industrieterreinen binnen hun gemeenten. Zonebeheer houdt in dat de gezamenlijke geluidruimte van de bedrijven op het industrieterrein wordt beheerst. In 2009 heeft de Raad van State bepaald dat de geluidszonering van bedrijventerreinen vaak niet goed geregeld is in de bestemmingsplannen. De Milieudienst heeft veel inzet geleverd voor het inzichtelijk maken van het nieuwe en aankomende wettelijke kader, zoals jurisprudentie en de Crisis- en herstelwet. Daarnaast zijn er adviezen voor bedrijven opgesteld, is het rekenmodel op orde gebracht, zijn presentaties gehouden en memo's opgesteld. Ook heeft de Milieudienst samen met de gemeenten de bestemmingsplannen op het onderdeel geluidszonering gecontroleerd. In 2010 is de Crisis- en herstelwet in werking getreden. Hieruit vloeien voor de gemeenten met een gezoneerd terrein dat op slot zit verplichte acties voort zoals het opstellen van een geluidreductieplan.

Schiphol

- De Milieudienst ondersteunt het bestuurlijk Schipholoverleg van de gemeenten in cluster Zuidwest van het Commissie Regionaal Overleg luchthaven Schiphol (CROS). Tijdens dit overleg worden alle Schiphol-gerelateerde zaken besproken. Ook ondersteunt de Milieudienst de deelname van de clustergemeenten aan de Bestuurlijke Regie Schiphol (BRS) en

organiseert de Milieudienst ambtelijke en bestuurlijke afstemming met de provincie Zuid-Holland.

- In 2010 was de aandacht vooral gericht op de uitvoering van de afspraken van de Alderstafel die van belang zijn voor onze regio: de verlegging van de Spijkerboorroute naar de Bollenstreek, het nieuwe normen- en handhavingstelsel en de invoering van glijvluchtnaderingen. Voor de Spijkerboorroute heeft de Milieudienst de beschikbare onderzoeksrapporten overzichtelijk samengevat in een factsheet. Ook heeft de Milieudienst deelgenomen aan ambtelijk overleg met de luchtvaartsector en het ministerie van Verkeer en Waterstaat waarin een beslisdokument over de routeverlegging is opgesteld. Hierin zijn delen van de factsheet van de Milieudienst overgenomen en is bereikt dat de door cluster Zuidwest gewenste aanpassing van de Bergi-route bij Lisse weer op de agenda staat. Tenslotte heeft de Milieudienst deelgenomen aan een werkgroep die de rapportages van het geluidsmetnet van Schiphol verbetert.
- De informatie op de website van de Milieudienst over Schiphol is uitgebreid en er zijn twee artikelen geplaatst over Schiphol in de Signaal (de externe nieuwsbrief van de Milieudienst).
- Voor de gemeenten Hillegom, Leiden, Leiderdorp, Lisse, Noordwijk, Oegstgeest en Teylingen zijn rapportage metingen vliegtuiglawaai over het jaar 2009 opgesteld.

Omgevingskwaliteit

- *Gezondheid en Milieu*
Het doel van dit project is om in samenwerking met de GGD Hollands Midden te komen tot een gezamenlijke aanpak en de negatieve effecten bij (ruimtelijke) plannen ten aanzien van gezondheid en milieu/duurzaamheid zoveel mogelijk te beperken. Binnen dit project is gekeken naar de mogelijkheid tot integratie van de verschillende instrumenten, zodat de samenhang tussen gezondheid en milieu/duurzaamheid inzichtelijk wordt. Het instrument Gezondheidseffectenscreening (GES) is onder de loep genomen. Gebleken is dat de Milieudienst de hiervoor benodigde gegevens kan aanleveren. Helaas was er bij de GGD Hollands Midden onvoldoende tijd beschikbaar voor een proef, waarbij de GES, het Duurzaamheidsprofiel op Locatie (DPL) en de ambitietabel bij een concreet project zou worden toegepast. Ook is gezocht naar de mogelijkheden van gezamenlijke advisering bij gevoelige bestemmingen en wonen op milieubelaste locaties. Begin 2011 start een proef met een concreet project om te kijken of dit binnen de aan de advisering gestelde termijnen haalbaar is. Het project wordt daarmee ingepast binnen het onderwerp duurzame stedenbouw (zie hoofdstuk Duurzame Wereld).
- *Gebiedenbeleid – duurzame gebiedsontwikkeling*
Dit onderdeel is verplaatst naar het onderdeel Duurzame Wereld van dit jaarverslag.

Externe Veiligheid

- Voor de gemeenten in de regio Holland Rijnland voert de Milieudienst taken uit binnen het uitvoeringsprogramma *Externe Veiligheid 2006-2010*. De Milieudienst ontvangt hiervoor subsidie van het Rijk. De taken die binnen het uitvoeringsprogramma zijn uitgevoerd, zijn onder andere het adviseren op ruimtelijke plannen en milieuvergunningen, het bijhouden van het landelijk Register risicosituaties gevaarlijke stoffen (RRGS) en het opstellen van verantwoordingsnotities voor het groepsrisico.
- De Milieudienst houdt het landelijk risicoregister RRGs bij. Het beheer en actueel houden van het risicoregister gevaarlijke stoffen wordt uitgevoerd conform het Werkdocument invoer in RRGs van Syncera B.V. datum 14 februari 2007 M06A0259. De activiteiten in 2010 bestonden uit het up-to-date houden van het register. De gegevens van de lpg-tankstations zijn aangevuld. Dit was onderdeel van de verbeterslag van de provincie Zuid-Holland.
- Op 22 juni 2005 is het *Convenant LPG-autogas* van kracht geworden. De hoofddoelstelling van het convenant is het beëindigen van plaatsgebonden risico knelpunten en groepsrisico aandachtspunten bij lpg-tankstations voor 1 juli 2010. In totaal bevinden zich in het werkgebied van de Milieudienst 23 lpg-tankstations. Naar aanleiding van een regiobrede inventarisatie in 2009 is in 2010 bij een aantal tankstations onderzocht of aanpassingen noodzakelijk zijn.

Van de in totaal 23 lpg-tankstations in de regio bevinden zich twee stations in Hillegom (Biemonst Tankservice aan de Leidsestraat en Texaco Tankstation McKay aan de Bartenstraat).

Bij Bentfield in Hillegom zijn de oplosmiddeltanks verplaatst. Hierdoor is de contour veranderd. Dit is vastgelegd in de veranderingsvergunning die is verleend in 2010.

- De Milieudienst heeft meegewerkt aan het inventarisatie onderzoek van VROM naar de brandveiligheid bij opslagen van gevaarlijke stoffen met beschermingsniveau.
- De Milieudienst heeft in 2010 haar handhavingsstrategie herzien. Voor het aspect Externe Veiligheid zijn de kernvoorschriften waaraan een PGS 15 (Publicatiereeks Gevaarlijke Stoffen) opslagvoorziening moet voldoen opnieuw gedefinieerd.
- In 2010 zijn in de regio Holland Rijnland geen saneringsactiviteiten nodig geweest, afgezien van de lpg-tankstations.
- Externe Veiligheid is voor alle ruimtelijke plannen een vast onderdeel van de integrale advisering van de Milieudienst aan de bij de Milieudienst aangesloten gemeenten.

Communicatie Externe Veiligheid

- Het jaar 2010 stond de provincie Zuid-Holland in het teken van het *Jaar van Transport*. Bovenregionaal is samengewerkt op gebied van risicocommunicatie. In nauwe samenwerking met de Veiligheidsregio Hollands Midden zijn door de Milieudienst teksten geschreven over transport van gevaarlijke stoffen in de regio en specifiek voor Holland Rijnland. Teksten zijn verdeeld naar:
  - vervoer over weg
  - vervoer over water
  - vervoer door buisleidingen
  - vervoer over spoor
 Bovengenoemde teksten zijn gepubliceerd in de plaatselijke huis-aan-huisbladen en op de gemeentelijke websites. De teksten hiervoor zijn aangeleverd door de Veiligheidsregio. Daarnaast heeft de Milieudienst een bijdrage geleverd aan de ontwikkeling van een risicocommunicatieplan voor de Veiligheidsregio Hollands Midden. Deze deelname loopt ook in 2011 door.
- In de eerste vijf maanden van 2010 heeft de Milieudienst de webteksten gericht op de hieronder genoemde onderwerpen herhaald:
  - rampen vallen niet te plannen, voorbereidingen wel
  - ongevallen met brandbare stoffen
  - ongeval met explosieve stoffen
  - ongeval met giftige stoffen
  - overstromingsrisico's
- In 2009 zijn alle gemeenten bezocht door een afvaardiging van provincie, Milieudienst en regionale brandweer voor een inventarisatie naar de uitvoering van Externe Veiligheid taken. Doel van deze inventarisatieronde was enerzijds een indruk krijgen van de stand van zaken met betrekking tot borging en kwaliteit van Externe Veiligheid taken. Anderzijds leveren de resultaten input voor het nieuwe uitvoeringsprogramma 2011-2014. In februari 2010 heeft de Milieudienst samen met de provincie een bijeenkomst georganiseerd waarin de resultaten van de inventarisatieronde werden gepresenteerd

Kennisvergroting Externe Veiligheid

- In het kader van kennisvergroting heeft de Milieudienst in 2010 cursussen georganiseerd. Voor de externe veiligheidswetgeving heeft adviesbureau DHV incompany cursussen verzorgd. Deze bijeenkomsten waren gericht op vergunningverleners en handhavers en medewerkers ruimtelijk ordening van alle gemeenten in Holland Rijnland. De cursussen voor medewerkers ruimtelijk ordening zijn medegefinancierd met FES-subsidiegelden (Fonds Economische Structuurversterking). In deze cursus is aandacht gegeven aan alle milieuthema's die een rol (kunnen) spelen bij ruimtelijke ordening plannen, met de nadruk op externe veiligheid en luchtkwaliteit.
- Een aantal medewerkers van de Milieudienst heeft een cursus gevolgd die speciaal gericht was op toezicht bij bedrijven met PGS (Publicatiereeks Gevaarlijke Stoffen) opslagen. In 2010

heeft een medewerker de cursus Safeti NL gevolgd. De Milieudienst heeft daarmee weer de beschikking over twee medewerkers die risicoberekeningen met Safeti NL kunnen uitvoeren.

- Een van de medewerkers heeft de cursus MALGroepsrisico bij DHV gevolgd.
- In 2010 heeft de Milieudienst het rekenprogramma CAROLA aangeschaft. Een tweetal medewerkers werkt daar inmiddels mee.

Programma Externe Veiligheid 2011-2014

In 2010 is gewerkt aan de totstandkoming van het Programma Externe Veiligheid 2011-2014

- De Milieudienst streeft ernaar om in de toekomst meer samen te werken met de Milieudienst Midden-Holland en de Veiligheidsregio Hollands Midden. De speerpunten voor de nieuwe programmaperiode 2011-2014 en het uitvoeringsprogramma 2011 zijn afgelopen jaar dan ook door de drie diensten gezamenlijk opgesteld.
- Naast de reguliere taken gaan de Milieudiensten en de Veiligheidsregio Hollands Midden aandacht besteden aan het opstellen en actualiseren van gemeentelijke Externe Veiligheidsvisies, en het maken procesafspraken om Externe Veiligheid in ruimtelijke ordening processen en bij vergunningverlening te borgen. In 2011 wordt onderzocht welke gemeenten behoefte hebben aan een (nieuwe) gemeentelijke externe veiligheidsvisie. De Externe Veiligheid visies worden in de jaren 2012-2014 per gemeente uitgewerkt, dit in samenwerking met de gemeente.

Gerealiseerde uren Prettig, Gezond & Veilig

De werkzaamheden voor de gemeente Hillegom zijn per 1 april 2010 begonnen. Het totaal aantal gerealiseerde uren voor Prettig, Gezond & Veilig is lager dan geraamd.

De onderschrijding bij *Geluid & Verkeer* komt vooral omdat er minder uren voor de overdracht met betrekking tot hogere waarden nodig waren. In 2010 waren er ontwikkelingen met betrekking tot het gezonde terrein waardoor het uitvoeren van het zonebeheer op dat moment niet zinvol was. Mogelijk zijn de uren voor zonebeheer in 2011 alsnog noodzakelijk.

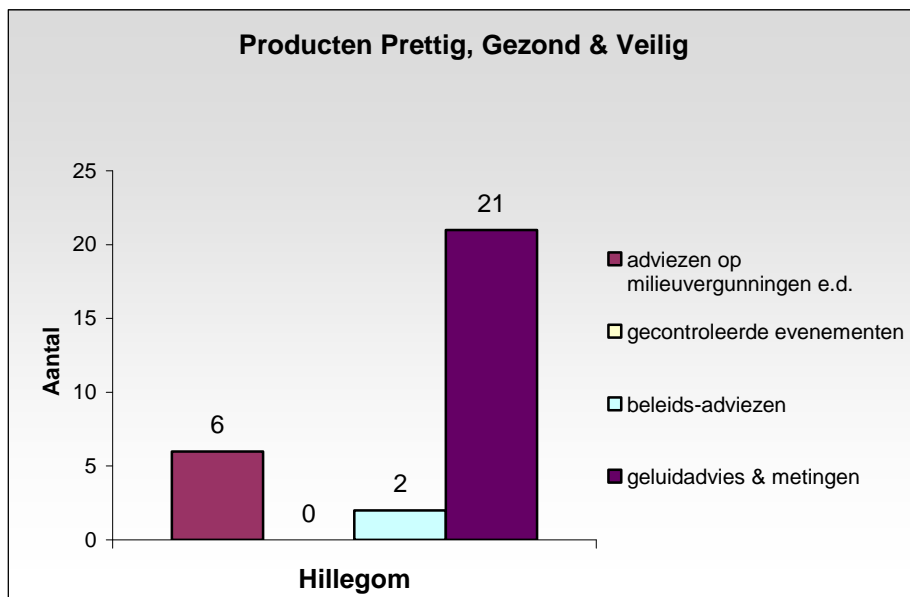
Met betrekking tot omgevingskwaliteit is het pluspakket verlaagd met veertig uur.

De uren voor *Externe Veiligheid* zijn geheel ten laste gebracht van het regionale, gesubsidieerde programma.

<i>Ureninzet</i>	<i>Begroting 2010</i>	<i>Offertes 2010</i>	<i>Begroting + offertes 2010</i>	<i>Realisatie t/m 31-12-2010</i>
Lucht en geur	118	0	118	100
Geluid en verkeer	339	35	374	147
Schiphol	50	0	50	31
Omgevingskwaliteit	43	-40	3	12
Externe veiligheid	187	0	187	193
PRETTIG, GEZOND & VEILIG	737	-5	732	484

Overzicht geleverde producten Prettig, Gezond & Veilig

Het aantal geleverde producten is weergegeven in onderstaande grafiek.

DUURZAME INRICHTING

Hillegom

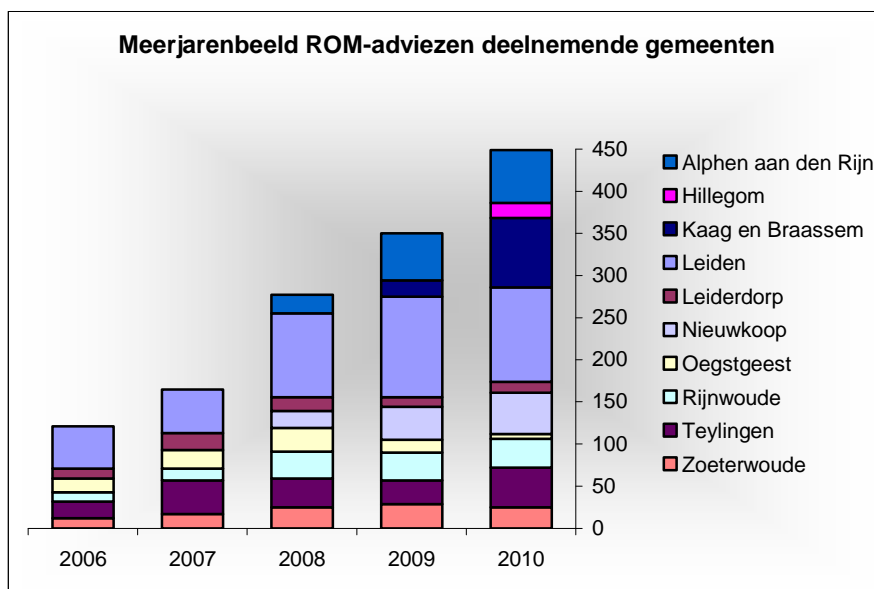
Realisatie Ordening en inrichting

Het doel van deze productgroep is het beperken van de nadelige effecten van ruimtelijke plannen op de milieukwaliteit en gezondheidsaspecten. Om dit te kunnen bewerkstelligen is het van belang dat alle ruimtelijke plannen zijn voorzien van een milieuparagraaf waarin aspecten van zonering bedrijven, bodem, geluid, lucht, externe veiligheid, energie en duurzaam bouwen worden meegenomen. De Milieudienst levert deze inbreng bij alle ruimtelijke plannen, zoals bestemmingsplannen en ruimtelijke onderbouwingen.

In 2010 is in het kwaliteitsmanagement geïnvesteerd. Zo is de interne procedure voor de advisering over ruimtelijke plannen aangepast. De Milieudienst heeft afspraken gemaakt voor de aanvragen en plannen die onder de Wabo (Wet algemene bepaling omgevingsrecht) vallen. Vragen van gemeenten, de uren en producten van de Milieudienst worden meer in detail geregistreerd. Daarnaast is een mini-enquete ontwikkeld om de projectleiders binnen de gemeenten naar hun mening te vragen over de kwaliteit van adviezen van de Milieudienst.

Naar schatting was de Milieudienst in 2010 bij 85% van alle ruimtelijke plannen betrokken. Voor zover van toepassing heeft de Milieudienst deze plannen ook voorzien van een milieuparagraaf. Dit jaar 2010 zijn voor Hillegom achttien adviezen uitgebracht op ruimtelijke plannen. Enkele voorbeelden zijn Leidsestraat 187 en Achter de Watertoren.

Het totaalbeeld van de ROM-advisering van de Milieudienst is uit onderstaande grafiek af te lezen. In de grafiek staat per jaar het aantal ROM-adviezen per gemeente weergegeven.

Realisatie Specifieke locaties

Voor een tweetal grotere plannen wordt hieronder kort de inhoudelijke betrokkenheid van de Milieudienst beschreven.

Bestemmingsplan Elsbroek

Voor dit plangebied is een voorontwerpbestemmingsplan opgesteld. Het bestemmingsplan is conserverend van karakter. In het bestemmingsplan zijn enkele ontwikkelingen meegenomen waarvoor eerder al planologische procedures zijn doorlopen. De Milieudienst heeft geadviseerd over de milieuparagraaf van dit bestemmingsplan. Hierbij is voor wat betreft de herinrichting van de N208 gewezen op het aspect geluid dat van bijzonder belang is.

N208

De herinrichting van de N208 kan leiden tot een reconstructie in de zin van de Wet geluidhinder. Dit is het geval indien de berekende geluidbelasting door de herinrichting met meer dan 2 decibel toeneemt ter plaatse van geluidgevoelige bestemmingen. Over het aspect geluid in relatie tot de herinrichting van de N208 heeft de Milieudienst geadviseerd.

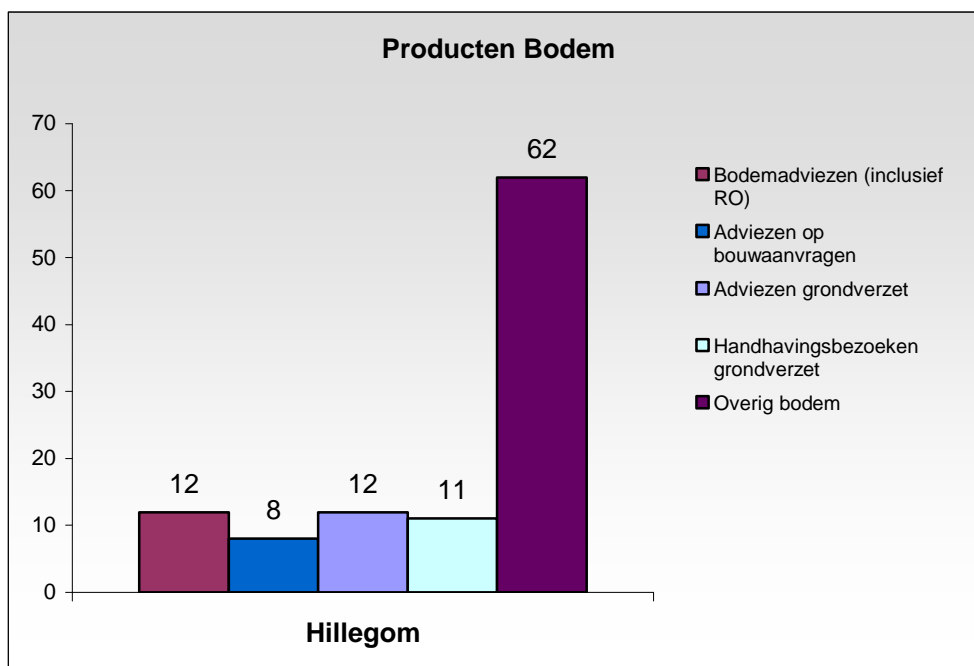
Realisatie regionale projecten Holland Rijnland

In 2010 heeft de Milieudienst geadviseerd over de volgende regionale projecten:

- RijnGouwelijk
- RijnlandRoute
- Provinciale Structuurvisie, een reactie op het voorontwerp
- Provinciale Structuurvisie, een advies op de Nota van Beantwoording en Wijziging (op ontwerp structuurvisie)
- Ontwerp Masterplan Westflank Haarlemmermeer

Realisatie Bodem en waterbodembeheer

De volgende reguliere werkzaamheden zijn in 2010 uitgevoerd.

Vooruitlopend op de formele toetreding tot de Milieudienst is met ingang van 1 februari de advisering voor de gemeente structureel opgepakt door de Milieudienst. Voorafgaand aan die datum voerde de Milieudienst de bodemtaken op contractbasis volgens de gemeentelijke werkwijze uit.

Van de bodemtaken zijn op het product *overig bodem* de hoogste aantallen geleverd (totaal 62). Het betreft hier een inhaalslag op de invoer van rapportgegevens in de database Squit en de archivering hiervan.

Door de hernieuwde aandacht voor grondverzet door de inwerkingtreding van het Besluit bodemkwaliteit is de advisering en handhaving hiervan toegenomen van zes adviezen in 2009 naar twaalf in 2010 en van twee handavingsbezoeken in 2009 naar elf handavingsbezoeken in 2010.

De bodemadviezen op bouwaanvragen, overige bodemrapporten en ruimtelijke ordening, zijn vrijwel gelijk gebleven met 2009. In 2010 zijn alle producten tot stand gekomen volgens de in het kwaliteitssysteem vastgestelde procedures van de Milieudienst.

Besluit bodemkwaliteit

Het Bouwstoffenbesluit is medio 2008 opgevolgd door het Besluit bodemkwaliteit. Dit laatste kent de mogelijkheid om in plaats van een algemeen gedefinieerd *generiek beleid* ook eigen *gebiedsspecifiek beleid* op te stellen. Dat kan zowel strenger als minder streng zijn. Het doel van het beleid is daarbij een integrale benadering vanuit verschillende belangen mogelijk te maken. Voorwaarde is dat er nooit overschrijding van risiconormen mag zijn.

De uitwerking en invoering van het nieuwe beleid heeft in 2010 meer vorm gekregen. Nadat eerst bij de gemeenten presentaties zijn gegeven, is vervolgens gewerkt aan het inventariseren bij welke plannen en projecten behoefte kan bestaan aan gebiedsgericht beleid. De Milieudienst ontving daarvoor ondersteuning vanuit Bodemplus. Daarnaast is gewerkt aan het opstellen van bodemfunctiekaarten. Daarin worden de functies van een gebied in relatie tot het bodemgebruik weergegeven. Zo kan ook worden bepaald wat een bij een gebied horende *duurzame kwaliteit* is. Het opstellen daarvan is een wettelijke verplichting.

De intentie is in 2011 dit project verder uit te bouwen en af te ronden. Daar waar nuttig en mogelijk ontwikkelt de Milieudienst een eigen op maat gesneden beleid. Bodemplus heeft voor 2011 ook ondersteuning aan de Milieudienst toegekend.

In onderstaande tabel is aangegeven wat de stand van zaken per gemeente en voor de regio (beheergebied) is. In alle deelnemende gemeenten zijn verschillende overlegmomenten geweest waarbij informatie is uitgewisseld over de mogelijkheden van gebiedsspecifiek beleid en de ontwikkelingsopgave van de gemeenten. De wens van de gemeenten, met uitzondering van de gemeenten Leiderdorp en Oegstgeest, is om voor bepaalde (ontwikkelings-) locaties gebiedsspecifiek beleid op te stellen. Voor alle gemeenten is een functieklassekaart in concept gereed en zijn berekeningen uitgevoerd. Voor zover dit nog niet gebeurd is, wordt dit nog uitgevoerd om eventuele *probleemstoffen* te achterhalen.

Met uitzondering van de gemeente Leiderdorp en Oegstgeest, wordt voor alle gemeenten een gebiedsspecifiek beleid ontwikkeld. Dit geldt vooral voor de nog te ontwikkelen locaties en voor bijvoorbeeld de toemaakdegebieden.

In een groot deel van het beheergebied zal het generieke beleid gelden. Het handavingsplan is aangepast op de regelgeving van het Bbk (Besluit bodemkwaliteit) en de uitvoering hiervan is op orde. De Milieudienst stelt een gezamenlijke nota Bodembeheerbeleid voor het gehele beheergebied op.

Stand van zaken							
	kennisoverdracht mogelijkheden	kansen eigen beleid	bodemfunctie- klassekaart	proefberekeninge n	ontwikkeling eigen beleid	handhavingsplan aangepast	toezicht op orde bodembeheernot a
Regionaal niveau						+	+
Alphen ad Rijn	+	+	c	o	o		
Hillegom	+	+	c	o	o		
Kaag en Braassem	+	+	c	o	o		
Leiden	+	+	c	o	o		
Leiderdorp	+	nvt	c	o	nvt		
Nieuwkoop	+	+	c	o	o		
Oegstgeest	+	nvt	c	o	nvt		
Teylingen	+	+	c	o	o		
Rijnwoude	+	+	c	o	o		
Zoeterwoude	+	+	c	o	o		

+ uitgevoerd   c conceptfase
 d definitief   o ontwikkeling/mee bezig

Gerealiseerde uren Duurzame inrichting

De uren voor *Ordering en Inrichting* zijn hoger uitgevallen dan geraamd. Dit komt door een aantal niet voorziene ruimtelijke plannen dat ter advies aan de Milieudienst is aangeboden. In de periodieke rapportage in de loop van 2010 is dit gemeld.

De gerealiseerde uren voor *Specifieke locaties* zijn lager dan geraamd. Ook hiervan is melding gemaakt in de periodieke rapportage in de loop van 2010. De locaties worden jaarlijks afgesproken met de gemeente. Het blijkt nog lastig om een zo nauwkeurig mogelijke inschatting te maken van projecten en uren. Voor een aantal projecten zijn minder adviesuren gemaakt dan vooraf gepland. Dit zijn Hillegom Noord, Berbée locatie en Ringvaarterrein.

In de meeste gemeenten zijn de gerealiseerde *bodemuren* hoger dan geraamd. Voor een deel wordt dit veroorzaakt door de ontwikkeling van nieuw beleid op het gebied van grondverzet en de uitvoering van het Besluit bodemkwaliteit. Daarnaast zijn voor de overgang naar een nieuwe versie van het bodeminformatiesysteem en de data-uitwisseling met de provincie Zuid-Holland voor alle deelnemende gemeenten extra uren besteed.

De overschrijding van de bodemuren wordt voornamelijk veroorzaakt door extra inspanning op het gebied van grondverzet, zowel beleid, advisering als uitvoering.

<i>Ureninzet</i>	<i>Begroting 2010</i>	<i>Offertes 2010</i>	<i>Begroting + offertes 2010</i>	<i>Realisatie t/m 31-12-2010</i>
Ordering en inrichting	360	-90	270	456
Specifieke locaties	767	-327	440	230
Bodem- en waterbodembeheer	873	-38	835	946
DUURZAME INRICHTING	2.000	-455	1.545	1.632

DUURZAME WERELD**Hillegom****Realisatie Duurzame wereld****Energie & Klimaat**Klimaatprogramma

Alle gemeenten in de regio Holland Rijnland hebben in de zomer van 2008 een collegebesluit genomen over de uitvoering van het *Plan van aanpak Klimaatprogramma 2008-2012 Holland Rijnland en Rijnstreek*. Met dat besluit hebben de gemeenten aan de Milieudienst opdracht gegeven om het programma samen met de gemeenten uit te voeren. De rol van de Milieudienst bij deze uitvoering is vooral gericht op het faciliteren en informeren van de gemeenten en, waar mogelijk (en zinvol), de regionale samenwerking/uitwisseling te bevorderen.

In 2010 heeft de Milieudienst diverse projecten afgerond die in 2008 en 2009 zijn gestart. Daarnaast zijn nieuwe projecten gestart die in de loop van 2011 en 2012 tot resultaten leiden. Hieronder is per thema kort beschreven welke activiteiten in 2010 zijn uitgevoerd en, indien van toepassing, welke resultaten zijn bereikt.

Een totaaloverzicht van alle tot nu toe uitgevoerde werkzaamheden is beschreven in de voortgangsrapportage Klimaatprogramma, die begin 2011 in het portefeuillehouderoverleg Milieu is besproken.

Duurzame overheid

Voor de gemeentelijke organisatie zijn drie projecten opgestart die alle drie volgens planning lopen. Deze projecten zijn:

- Energiezuinige openbare verlichting
- Duurzaam inkopen
- Energiezuinige gemeentelijke gebouwen

De Milieudienst ondersteunt gemeenten bij het inzichtelijk maken van de huidige situatie en het ontwikkelen van instrumenten die er voor moeten zorgen dat er structureel aandacht wordt besteed aan deze onderwerpen. In 2010 is veel aandacht besteed aan energieregistratie in gemeentelijke gebouwen en is de nota *Licht in 't zicht* opgesteld. Met behulp van deze nota kunnen gemeenten hun beleidsplannen voor openbare verlichting verduurzamen.

Het project *Vergroenen ICT* is mede met steun van Agentschap NL succesvol uitgevoerd. De resultaten van dit unieke project zijn gepresenteerd tijdens het landelijke Klimaatcongres 2010 in Utrecht.

Bestaande bouw

Het *Energieservicepunt particulieren* is onderdeel van de website www.energievoordetoekomst.nl. Vanuit dit servicepunt worden diverse (bewustwordings)campagnes uitgevoerd. Zo is eind 2010 de campagne *Snel en voordelig uw huis isoleren* uitgevoerd. Met deze campagne worden inwoners geïnformeerd over de verschillende mogelijkheden om snel en voordelig hun woning te isoleren. Veel huisbezitters hebben hun woning al voor een groot deel geïsoleerd. Door extra isolatiemaatregelen te nemen kunnen ze het wooncomfort nog meer verbeteren en de energielasten verlagen.

Via de website van het Energieservicepunt (www.energieservicepunt.nl) kunnen particulieren een offerte aanvragen om in hun eigen woning extra isolatiemaatregelen te laten uitvoeren.

Het project *wijkgerichte aanpak* dat in 2009 is opgestart liep door in 2010. Het doel van dit project is eigenaren/bewoners aanzetten ofwel verleiden tot het nemen van energiebesparende maatregelen. De volgende vier pilotwijken waren geselecteerd:

- Katwijk: de Zuid/Overduin
- Leiden: Lage Mors
- Voorschoten: Nassauwijk
- Noordwijk: Boerenburg

Eind 2010 zijn deze pilots geëvalueerd. De resultaten van deze evaluatie worden vastgelegd in een notitie wijkgerichte aanpak, deze wordt in het voorjaar van 2011 verwacht.

Om de naamsbekendheid en effectiviteit van het Energieservicepunt te vergroten is in 2010 besloten een grote campagne te organiseren. De campagne is uitgezet in alle gemeenten, behalve Zoeterwoude. De reden hiervoor was dat Zoeterwoude in afwachting was van een besluit over de besteding van de NUON-gelden. In de overige gemeenten zijn eigenaren en bewoners grootschalig door de gemeenten aangeschreven en via folders voorzien van informatie over energiebesparende maatregelen.

Diverse gemeenten hebben duurzaamheidsambities opgenomen in de prestatieafspraken met de woningcorporaties. De Milieudienst is in gesprek met de woningcorporaties over de concretisering van deze afspraken. Dit zal doorlopen in 2011.

Nieuwbouw

In 2009 hebben klimaatgemeenten deelgenomen aan cursussen over de toetsing van EPC-berekeningen (energieprestatiecoëfficiënt) bij bouwvergunningverlening en over toezicht op het bouwen volgens de energieprestatienorm (EPN). In het Klimaatprogramma staat als prestatie; toetsing van EPC-berekening en toezicht op de EPN op de bouwplaats bij 40% van de bouwvergunningen. In 2010 is een project voorbereid voor de uitvoering van een onderzoek om na te gaan in hoeverre of deze prestatie voldaan wordt. Dit onderzoek zal mogelijk leiden tot aanbevelingen aan de gemeenten om het proces rond vergunningverlening en handhaving voor EPC te verbeteren.

Voor beleidsmatige borging van duurzaamheid (en daarmee onder andere de klimaatambities) in ruimtelijke ordening is een duurzame gemeentelijke structuurvisie de aangewezen plek. Dit heeft de in 2009 opgerichte regionale *themawerkgroep Duurzaamheid & Structuurvisie* vastgesteld. In 2010 zijn vier regionale bijeenkomsten georganiseerd om de mogelijkheden nader te bespreken en is onderzoek gestart naar een geschikt instrument/methode om deze borging te kunnen bewerkstelligen.

Vanuit het Regionaal Beleidskader Duurzame Stedenbouw (RBDS) en de DuBoPlus-richtlijn is energie al standaard onderdeel bij de advisering van ruimtelijke plannen. Tevens zijn er in 2010 energievisies uitgevoerd voor het project Hoogkamer in Teylingen en Valkenburg in Katwijk.

Bedrijven

De uitvoering van het thema Bedrijven vindt in belangrijke mate plaats binnen het reguliere milieutoezicht van bedrijven. Tijdens controlebezoeken wordt aandacht besteed aan efficiënt energiegebruik. Hierbij wordt aangesloten op de systematiek die in het Activiteitenbesluit is vastgelegd. Bij kleinverbruikers wordt alleen adviserend opgetreden. Ondernemers worden tijdens controlebezoeken en in brieven gewezen op de mogelijkheden om energie en kosten te besparen via de website www.energievoordetekomst.nl.

De middelgrote en grootverbruikers worden wel actief aangesproken op het terugdringen van hun energieverbruik. Aan de ondernemers wordt gevraagd in hun bedrijfsvoering planmatig om te gaan met energiebesparing.

In 2010 is het milieu-informatiesysteem voor de toezichthouders en vergunningverleners geschikt gemaakt voor registratie en monitoring van energiegegevens. Tevens is aandacht besteed aan opleidingen van vergunningverleners en toezichthouders over het onderwerp energie in de handhaving.

In 2010 is bij het milieutoezicht vooral energie gestoken in de onderwerpen verlichting en verwarming.

Naast de uitvoering binnen het reguliere werkproces is in 2010 is de actie *Koplopers in energiebesparing* afgerond. De Milieudienst is samen met de Kamer van Koophandel de uitdaging aangegaan om 25 koploperbedrijven op het gebied van energiebesparing te vinden. De uitdaging is geslaagd. 26 bedrijven deden mee met de actie. De deelnemende bedrijven hebben een gratis energiescan ontvangen. Uit de resultaten werd duidelijk dat meer dan 60% van de deelnemende bedrijven eenvoudig geld kon besparen door het nemen van energiebesparende maatregelen. De resultaten van het project staan in de brochure *Enthousiaste koplopers in energiebesparing*. De brochure is te vinden op de websites van de Kamer van Koophandel en Energie voor de toekomst en wordt gebruikt om andere bedrijven te informeren over energiebesparing.

De Milieudienst is een van de initiatiefnemers van het *convenant energiebesparing bij supermarkten*. Dit convenant is op 4 februari 2010 ondertekend door de Milieudienst, gemeenten en supermarkten. In het convenant zijn afspraken opgenomen die supermarkten in staat stellen om energiebesparende maatregelen gefaseerd in te voeren. Door de in het convenant vastgelegde gefaseerde aanpak kunnen supermarkten energiebesparende maatregelen op passende momenten in hun bedrijfsvoering realiseren. Naast permanente afdekking van koel- en vriesmeubelen gaat het om het gebruik van energiezuinige LED-verlichting, isolatie en zuinige koelingen. De volgende supermarktconcerns zijn toegetreden tot het convenant: Albert Heijn, Plus Retail, Jumbo supermarkten, C1000, Coop Supermarkten, Vomar en Boni.

Duurzame mobiliteit

Het thema Duurzame mobiliteit omvat zowel de stimulering van elektrisch vervoer, alternatieve brandstoffen alsook de stimulering van het fietsgebruik en het openbaar vervoer. Een groep enthousiaste ondernemers op het gebied duurzame mobiliteit heeft de mobiliteitswerkgroep *Schoon op weg* gevormd. De werkgroep heeft geïnventariseerd welke behoefte bij gemeenten is waar zij een bijdrage aan kunnen leveren.

Op de in 2010 georganiseerde bijeenkomst voor facilitair inkopers van de gemeenten is het onderwerp duurzaam gemeentelijk wagenpark besproken. Tevens heeft de Milieudienst de realisatie van elektrische oplaadpunten in de gemeenten Hillegom, Noordwijkerhout, Lisse en Rijnwoude ondersteund (als adviseur en stimulator) en heeft daar een informatieblad over opgesteld.

In de regio zijn ook diverse openbare aardgasvulpunten gerealiseerd. In 2010 is een nieuw vulpunt aan de Willem de Zwijgerlaan in Leiden geopend. De gemeente Katwijk was in 2010 bezig met het zoeken naar een geschikte locatie voor een vulpunt. Dit wordt vervolgd in 2011. Tevens is in 2010 gestart met het inventariseren van knelpunten die het realiseren van alternatieve brandstoffen kan stagneren. Het doel hiervan is belemmeringen wegnemen en kansen/mogelijkheden inventariseren (bestemmingsplan en gronduitgifte). Met behulp van de uitkomsten van deze inventarisatie wordt een informatieblad opgesteld voor gemeenten en marktpartijen.

Via aanbesteding van de provincie wordt gewerkt om schonere bussen in de regio te krijgen. De invloed van regio is hierbij overigens beperkt.

Duurzame energieproductie

Het project *energievisie gemeentelijk groenafval* dat in 2009 is gestart is in 2010 afgerond. Daaruit blijkt dat de regio jaarlijks ongeveer 20.000 ton groenafval (snoeihout, bermgras en dergelijke) produceert. Via aanbesteding kan dit worden benut voor de productie van duurzame energie (voornamelijk biogas). In de gemeenten Lisse, Noordwijkerhout en Hillegom gebeurt dit reeds. Hier wordt via vergisting biogas uit het groenafval gewonnen.

De gemeente Zoeterwoude heeft ingestemd met het initiatief van Heineken voor vier windmolens op hun bedrijventerrein. Deze vier windmolens dragen voor ruim 4% bij aan de doelstelling voor duurzame energie in Holland Rijnland.

Communicatie

De regionale klimaatwebsite www.energievoordetekomst.nl wordt regelmatig geactualiseerd met de laatste ontwikkelingen rond de diverse projecten uit het Klimaatprogramma. Bij deze website is ook het Energieservicepunt ondergebracht. Dit servicepunt biedt informatie en praktische hulp bij het uitvoeren van energiebesparende maatregelen voor particulieren en bedrijven. Tevens wordt driemaal per jaar een nieuwsbrief gemaakt en verzonden.

Themawerkgroepen

In 2010 hebben de themawerkgroepen diverse bijeenkomsten georganiseerd. Er zijn drie themawerkgroepen:

- Duurzame mobiliteit
- Bestaande bouw
- Duurzaamheid & Structuurvisie

In deze themawerkgroepen werken gemeenten en bedrijven samen aan concrete initiatieven die een grote bijdrage leveren aan de klimaatambities in deze regio. Dit wordt bovendien ondersteund door de website www.energievoordetekomst.nl.

De themawerkgroep Duurzame mobiliteit heeft het concept van een *Clean Mobility Center* bedacht. Het Clean Mobility Center is gevestigd op het parkeerterrein aan de Haagweg in Leiden. De ondernemers en de gemeente bieden bezoekers duurzame vervoermiddelen aan, zoals elektrische fietsen en brommers en elektrische stadsbus, om zich in de stad te verplaatsen. Ook kunnen bezoekers informatie krijgen over duurzame mobiliteit.

De themawerkgroep Bestaande bouw is niet met voorstellen gekomen, daarom is in 2010 in overleg met alle deelnemers besloten om deze themawerkgroep stop te zetten.

De themawerkgroep Duurzaamheid & Structuurvisie is een aantal keer bijeengekomen. In die themawerkgroep zijn diverse mogelijkheden en voorbeelden van duurzame stedelijke ontwikkeling gepresenteerd.

Overzicht voortgang Klimaatprogramma

In onderstaande tabel is per thema in kleur de voortgang van de projecten binnen de verschillende thema's aangegeven. De kleur groen betekent dat de projecten volgens planning verlopen, oranje geeft aan dat de projecten zijn gestart maar nog niet volgens planning verlopen.

Thema	Voortgang klimaatprogramma Holland Rijnland 2010
Duurzame overheid	Conform planning
Bestaande bouw	Project wel gestart, maar loopt achter op planning
Nieuwbouw	Conform planning
Bedrijven	Conform planning
Duurzame mobiliteit	Conform planning
Duurzame energieproductie	Project wel gestart, maar loopt achter op planning
Communicatie	Conform planning

In de voortgangsrapportage 2010 is per onderdeel in detail aangegeven welke resultaten zijn gerealiseerd.

Verder is besloten een CO₂-monitor te gebruiken om de CO₂-emissies te berekenen. Begin 2011 is deze monitor beschikbaar voor publiek.

Duurzaam bouwen

De Milieudienst ondersteunt aangesloten gemeenten bij de uitvoering van hun DuBo-beleid (duurzaam bouwen). Daarnaast brengt de Milieudienst op concrete projecten energie- en DuBo-adviezen uit. Binnen het thema Duurzaam bouwen zijn diverse onderdelen/projecten te benoemen. Hieronder worden per onderdeel/project de werkzaamheden en resultaten in 2010 geschetst.

Het Beleidskader Duurzame Stedenbouw en DuBoPlus-beleid is in het hele werkgebied van de Milieudienst vastgesteld¹. Bij elk bouwplan waarover de Milieudienst adviseert is dat het uitgangspunt. De raming voor 2010 en 2011 is gebaseerd op de bij de Milieudienst bekende plannen. In het traject tussen planvorming en realisatie kan echter nog wat veranderen (projecten worden later gerealiseerd of er wordt alsnog een DuBoPlus-ambitie gerealiseerd). In het jaarverslag zal de daadwerkelijk DuBoPlus bouwproductie worden gevolgd.

In onderstaande tabel wordt per gemeente een overzicht gegeven van het aantal en percentage gerealiseerde DuBoPlus-woningen in 2010, evenals het aandeel en percentage bruto vloeroppervlakte (BVO) dat binnen de utiliteit duurzaam is gebouwd. In de laatste drie kolommen staat een overzicht van het aantal duurzaam gebouwde grond-, weg- en waterbouwprojecten (GWW), het aantal projecten waar de ambitietabel van het Regionaal Beleidskader Duurzame Stedenbouw (RBDS) is toegepast en het aantal projecten waarvoor een Duurzaamheidsprofiel van een Locatie (DPL) is berekend.

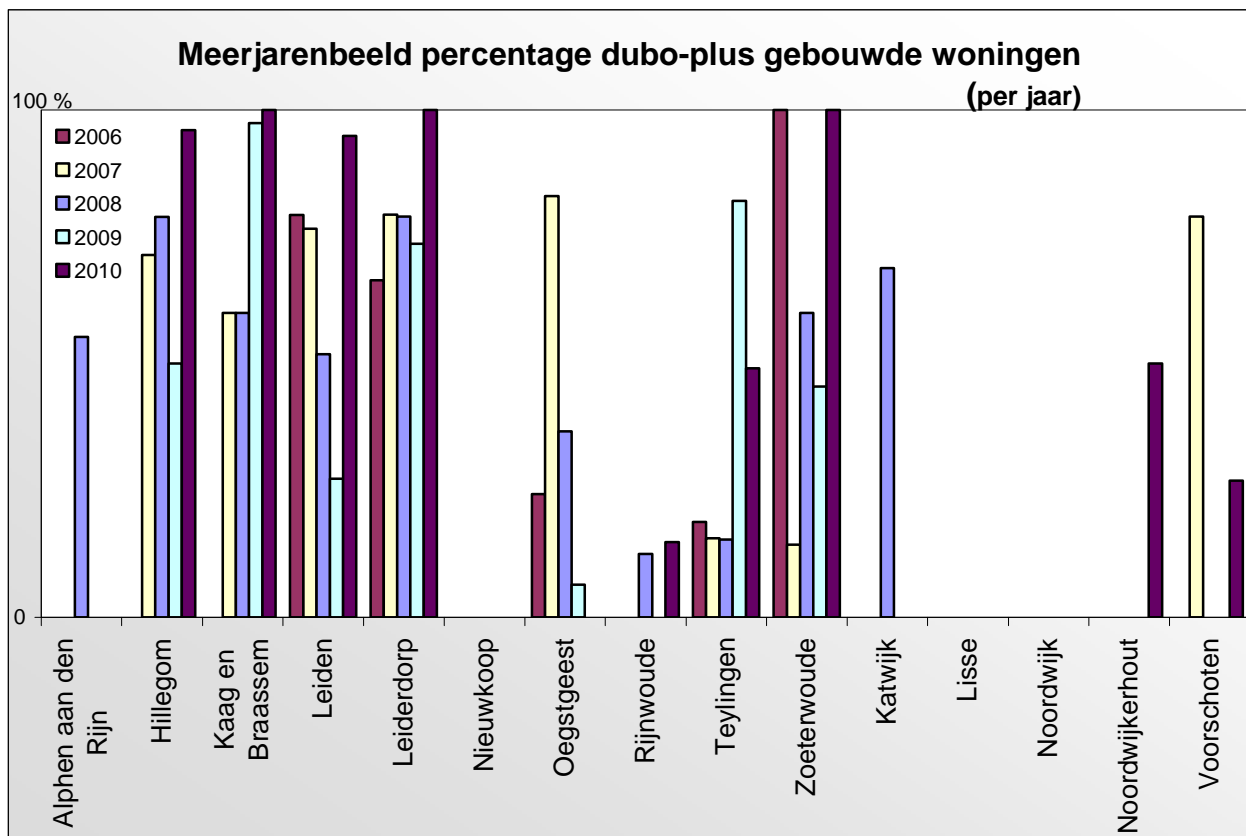
Gemeente	Woningbouw			Utiliteit			GWW
	Aantal woningen	Dubo Plus woningen	% t.o.v. totaal	M2 BVO totaal	M2 BVO dubo plus	% t.o.v. totaal	
2010 [1]							Aantal projecten
Alphen aan den Rijn	47	0	0%	0	0	0%	0
Hillegom	226	217	96%	0	0	0%	0
Kaag en Braassem	17	17	100%	0	0	0%	0
Leiden	800	759	95%	85805	85805	100%	1
Leiderdorp	149	149	100%	3000	3000	100%	0
Nieuwkoop	1	0	0%	0	0	0%	0
Oegstgeest	181	0	0%	0	0	0%	1
Rijnwoude	169	25	15%	3000	0	0%	2
Teylingen	373	183	49%	0	0	0%	0
Zoeterwoude	15	15	100%	0	0	0%	0
Katwijk	90	0	0%	0	0	0%	1
Lisse	1	0	0%	0	0	0%	0
Noordwijk	1	0	0%	0	0	0%	0
Noordwijkerhout	108	54	50%	0	0	0%	0
Voorschoten	341	92	27%	0	0	0%	0
Totaal regio	2519	1511	60%	91805	88805	97%	5

[1] = schatting; definitieve stand van zaken is zomer 2011 bekend en wordt verwerkt in jaarverslag 2011

Tabel: Overzicht woningbouw, utiliteit en GWW-projecten per gemeente dat gebouwd is conform de DuBoPlus richtlijn.

¹ De verwachting is dat dit beleid (door de duurzaamheidsagenda) in de gemeenten Nieuwkoop en Alphen in 2011 wordt vastgesteld. Tot dan wordt het convenant *duurzaam bouwen Rijnstreek* gehanteerd.

In onderstaande grafiek is het meerjarenbeeld van het percentage DuBoPlus gebouwde woningen per gemeente weergegeven.

Duurzame Stedenbouw

In 52 ruimtelijke projecten en gebiedsvisies in de regio is het Regionaal Beleidskader Duurzame Stedenbouw (RBDS) toegepast. De nadruk ligt hierbij op de praktijk en dat projectleiders het Beleidskader zelf oppakken en gaan hanteren.

In het kader van kennisoverdracht en informatie-uitwisseling zijn twee regionale bijeenkomsten Duurzame Stedenbouw met ruimtelijke ordening ambtenaren van de deelnemende gemeenten en specialisten van de Milieudienst georganiseerd. Met de feedback van de projectleiders en nieuwe inzichten op het gebied van duurzaam stedenbouwbeleid is de actualisatie voor 2011 van het RBDS en de ambitietabel 2011 tot stand gekomen.

Duurzaam bouwen

Alle gemeenten in de regio Holland Rijnland waar de DuBoPlus-richtlijn is vastgesteld hebben in 2010 het DuBoPlus-beleid geactualiseerd. Bij alle nieuwe projecten wordt met het rekeninstrument GPR-gebouw (Gemeentelijke Praktijk Richtlijn) de duurzaam bouwen prestatie berekend en gecontroleerd. Op basis van een beoordeling met een DuBo-checklist of berekening met het programma GPR-gebouw wordt een duurzaam bouwen advies opgesteld. Utiliteitsprojecten (onder andere scholen en culturele centra) die voldoen aan GPR-Gebouw (gemeentelijke projecten score 8.0 op alle thema's) worden gemeld in het landelijk register van GPR-Gebouw. Dit digitale register is een ontmoetingsplaats voor gemeenten, ontwikkelaars, architecten en vermelding is een beloning voor de inspanning van de bouwpartijen.

Projecten die in 2010 geregistreerd zijn, zijn:

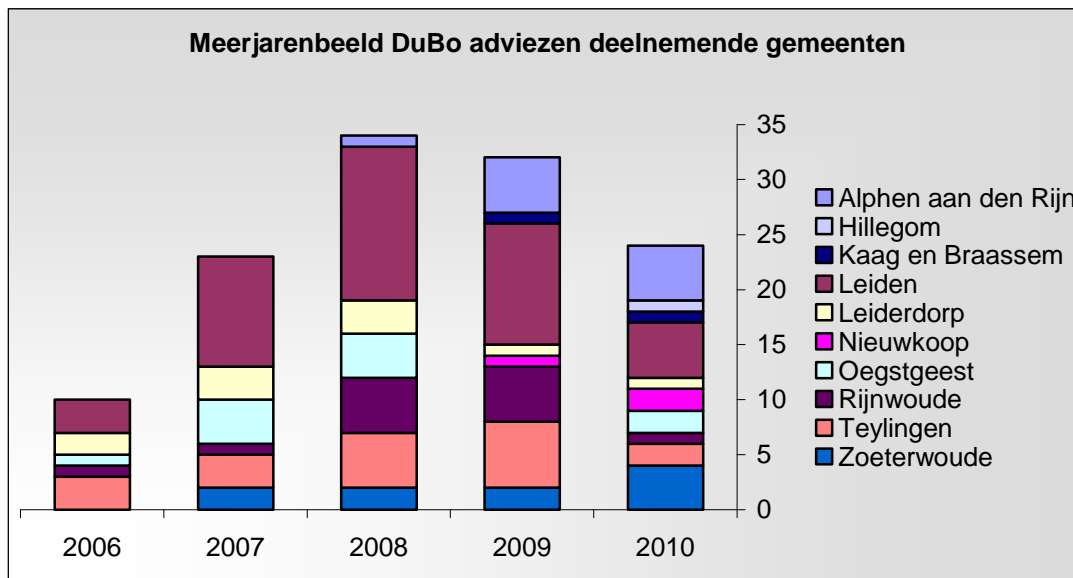
- Gemeentehuis Leiderdorp, met een GPR-score van 8,8 is het gemeentehuis daarmee het meest duurzame gemeentehuis van Nederland. Dit project is ook in de landelijke GPR-nieuwsbrief gemeld en dingt mee voor de prijs voor het duurzaamste bedrijfsgebouw van Nederland. In het voorjaar van 2011 is de uitslag bekend. Bij het ontwerpen van het gemeentehuis is veel aandacht besteed aan duurzaam bouwen. Dit resulteert in vernieuwende bouwmethoden, waaronder het ontbreken van een constructieve begane grond vloer. Mede door toepassing van warmte-koude opslag en betonkernactivering wordt een EPC-verlaging van 50% behaald. Het gebouw is bij inkoop van groene stroom volledig CO₂-neutraal.
- De projecten Hortusplein, Bernhardstraat en het woonzorgcomplex Sassembourg in Teylingen. Alle projecten scoren een zeven.
- Basisschool de Tweeklank in Rijnwoude met een score acht.

Naast woningbouwprojecten (in 2009) is in 2010 ook de monitor DuBoPlus voor utiliteitsbouw en grond-, weg- en waterbouw projecten (GWW) geoptimaliseerd. Dit vereist een betere gemeentelijke registratie van projecten. Nu elke gemeente een nieuwbouwmonitor ontwikkelt, verbetert de registratie en wordt informatie over bouwprojecten op een centrale plaats ontsloten.

Regionaal DuBo-Consulentschap

De Milieudienst verzorgt het regionaal DuBo-Consulentschap. Dit betekent dat alle gemeenten in de regio Holland Rijnland bij de Milieudienst terecht kunnen voor vragen op het gebied van duurzaam bouwen met betrekking tot duurzame (her)ontwikkeling van woonwijken en bedrijfsterreinen. Daarnaast wordt ook actief kennis en ervaringen uitgewisseld in het regionaal duurzaam bouwen overleg (REDO). Net als de voorgaande jaren heeft ook in 2010 tweemaal een netwerkbijeenkomst plaatsgevonden.

In onderstaande grafiek het totaalbeeld van uitgebrachte adviezen voor de aangesloten gemeenten weergegeven.

FSC convenant

Uitgangspunt van het regionale duurzaam bouwen beleid is, dat bij realisatie van projecten zoveel mogelijk hout en houtproducten uit verantwoord beheerde bossen met het FSC-keurmerk wordt toegepast. De Milieudienst heeft daarom het initiatief genomen om in regionaal verband deze afspraken wat meer te formaliseren. Besluitvorming vindt per gemeente plaats.

Tot nu toe hebben negen van de vijftien gemeenten in Holland Rijnland het convenant getekend. Dit zijn de gemeenten Hillegom, Leiden, Leiderdorp, Noordwijk, Noordwijkerhout, Oegstgeest,

Teylingen, Rijnwoude en Zoeterwoude. Ook de Milieudienst ondertekende het convenant. De verwachting is dat begin 2011 alle gemeenten het convenant hebben ondertekend. Daarmee wordt er door de gemeenten in de hele regio verantwoord hout en papier ingekocht.

Tevens is gestart met het maken van nieuwe afspraken met FSC Nederland voor het inhuren van specialistische kennis in de vorm van een permanent FSC-coachschap. De kosten per gemeenten zijn gering.

Duurzaam bouwen en de Wabo

Een aanzet is gegeven om de DuBoPlus-afspraken in de Wabo-procedures (Wet algemene bepalingen omgevingsrecht) op te nemen of, zoals in Leiden het geval is, over te nemen uit de bestaande bouw- en woningtoezichtprocedures. Concreet betekent dit, dat per gemeente een procestap *toets verordening en beleid* wordt opgenomen. Dit geldt voor onder andere de volgende deeltoestemmingen; Bouwen, Slopen en Stadsschoon in de procedure. Inmiddels is deze stap ook in de Wabo opgenomen.

Kwaliteitsimpuls Ruimte en Milieu

Het programma Kwaliteitsimpuls Ruimte en Milieu (2010-2012) is op 7 september 2010 gestart. De uitvoering – via projecten - ligt bij de Milieudienst. De provincie Zuid-Holland ondersteunt de werkzaamheden. Het programma bestaat uit drie projecten:

- Ontwikkelen van een instrument voor *duurzame structuurvisies*. Veel gemeenten willen een duurzame structuurvisie. Over het maken van een structuurvisie is steeds meer bekend. Maar het maken van een duurzame structuurvisie roept nog veel vragen op. Deze vragen vormen input voor het te maken instrument voor duurzame structuurvisies. Dat gebeurt via pilots bij de gemeenten Alphen aan den Rijn en Teylingen. Deze gemeenten willen duurzame structuurvisies maken.
- Onderzoek naar verdere *integratie en verbetering van het instrument DPL (Duurzaamheidsprofiel van een Locatie) en het RDBS (Beleidskader Duurzame Stedenbouw)*. Dit onderzoek is op het schaalniveau van onder andere bestemmingsplannen. Het RDBS is beleidsmatig ingestoken en bewaakt de samenhang met het relevante ruimtelijke beleid van de aangesloten gemeenten. DPL is als meetinstrument heel geschikt om gebiedsgericht duurzaamheid te meten. Daarmee kunnen de beleidsmatige ambities ook gemeten, gemonitord en transparant gemaakt worden. Het doel is om te komen tot een praktisch te gebruiken instrument waarbij ook de gevolgen van klimaatverandering meegenomen worden.
- Een ander project gaat over het betaalbaar maken van duurzame gebiedsontwikkeling. Daarvoor wordt bij gebiedsontwikkelingen de toepasbaarheid van de *Methode Duurzaam Rendement* nagegaan. Uitgangspunt is dat duurzame maatregelen in een gebied, rendement opleveren voor de gebruikers ervan. Door de kosten daarvoor samen te dragen kan investeringsruimte ontstaan voor het betalen van duurzame maatregelen.

Duurzaam consumeren

Dit thema bestaat uit twee producten:

- Digitale groene productengids (www.waarkoopjegroeneproducten.nl)
- Groene producten promotie (organisatie groene week)

In verband met de in begin 2010 aangekondigde bezuinigingen voor 2011 is besloten om, vooruitlopend op deze bezuinigingen, geen activiteiten te ondernemen binnen dit thema en is de website met de groene productengids beëindigd. Dit heeft te maken met het arbeidsintensieve aspect ervan ten opzichte van het rendement. Zeker omdat *groen* consumeren nu sterk door de markt zelf wordt gepromoot, is er geen meerwaarde meer voor dit project.

Gerealiseerde uren Duurzame wereld

De uren voor het Klimaatprogramma zijn iets hoger dan geraamd. In 2010 hebben alle projecten in volle omvang gelopen. Voor de kosten van de SLOK-regeling klimaatbeleid ontvangt de gemeente een compensatie via het gemeentefonds. De regeling loopt tot en met september 2012. Om financiële fluctuaties bij de deelnemers te voorkomen, worden de gemiddelde jaarlijkse kosten in de begroting geraamd en in de jaarrekening aan de gemeente doorbelast. Eventuele afwijkingen tussen de werkelijke kosten en de gemiddelde kosten worden gereserveerd. Per saldo leiden de meeruren voor de SLOK-regeling in 2010 voor de gemeente niet tot meerkosten.

De uren voor de productgroep Duurzaam bouwen zijn redelijk conform raming besteed.

De projecten voor Duurzaam consumeren zijn vooruitlopend op de bezuinigingen in 2011 niet uitgevoerd. Deze uren zijn dan ook voor het overgrote deel niet gemaakt. Er is slechts een beperkt aantal uur gemaakt voor de formele afronding en archivering van het project.

<i>Ureninzet</i>	<i>Begroting 2010</i>	<i>Offertes 2010</i>	<i>Begroting + offertes 2010</i>	<i>Realisatie t/m 31-12-2010</i>
Energie en klimaatbeleid	190	0	190	198
Duurzaam bouwen	92	0	92	58
Duurzaam consumeren	59	0	59	1
DUURZAME WERELD	341	0	341	257

URENREALISATIE & FINANCIËN 2010**Hillegom**

In onderstaand overzicht is de raming van 2010 naast de werkelijke uren in 2010 zichtbaar. De werkelijke uren worden met de gemeente afgerekend.

<i>Ureninzet</i>	<i>Begroting 2010</i>	<i>Offertes 2010</i>	<i>Begroting + offertes 2010</i>	<i>Realisatie t/m 31-12-2010</i>
MILIEUCOMMUNICATIE EN VOORLICHTING	1.038	-40	998	1.089
Programmering & verantwoording	183	0	183	138
Opdrachtgever	710	0	710	784
Samenleving	144	-40	104	167
BEDRIJVEN	3.672	-149	3.523	3.463
Reguleren milieuactiviteit	1.489	44	1.533	1.083
Milieutoezicht	2.183	-193	1.990	2.380
PRETTIG, GEZOND & VEILIG	737	-5	732	484
Lucht en geur	118	0	118	100
Geluid en verkeer	339	35	374	147
Schiphol	50	0	50	31
Omgevingskwaliteit	43	-40	3	12
Externe veiligheid	187	0	187	193
DUURZAME INRICHTING	2.000	-455	1.545	1.632
Ordening en inrichting	360	-90	270	456
Specifieke locaties	767	-327	440	230
Bodem- en waterbodembeheer	873	-38	835	946
DUURZAME WERELD	341	0	341	257
Energie en klimaatbeleid	190	0	190	198
Duurzaam bouwen	92	0	92	58
Duurzaam consumeren	59	0	59	1
TOTAAL	7.788	-649	7.139	6.924

In totaal zijn de werkelijke uren in 2010 lager dan de geraamde uren, te weten 215 uur.

De belangrijkste afwijkingen worden in de onderstaande tekst toegelicht.

Bedrijven: 61 uur minder dan geraamd ten opzichte van de begroting inclusief aanvullende offertes.

Voor Hillegom komen de gerealiseerde uren goed overeen met de uren uit de productbegroting. De werkzaamheden voor reguleren en toezicht zijn uitgevoerd en voor de komende jaren is een goede planning gemaakt. Het bedrijvenbestand van de gemeente is inzichtelijk. Het aantal bedrijven met een vergunning is gedaald en dit is ook te zien in de bestede uren. Het aantal uren dat besteed is aan toezicht is navenant hoger. Dit heeft enerzijds te maken met de overdracht van werkzaamheden begin 2010 en anderzijds met een verschuiving van werkzaamheden van reguleren naar toezicht.

Prettig, Gezond & Veilig: 248 uur minder dan geraamd t.o.v. de begroting inclusief aanvullende offertes.

De werkzaamheden voor de gemeente Hillegom zijn per 1 april 2010 begonnen. Het totaal aantal gerealiseerde uren voor Prettig, Gezond & Veilig is lager dan geraamd.

De onderschrijding bij *Geluid & Verkeer* komt vooral omdat er minder uren voor de overdracht met betrekking tot hogere waarden nodig waren. In 2010 waren er ontwikkelingen met betrekking tot het gezoneerde terrein waardoor het uitvoeren van het zonebeheer op dat moment niet zinvol was. Mogelijk zijn de uren voor zonebeheer in 2011 alsnog noodzakelijk.

Met betrekking tot omgevingskwaliteit is het pluspakket verlaagd met veertig uur.

De uren voor Externe Veiligheid zijn geheel ten laste gebracht van het regionale, gesubsidieerde programma.

Duurzame inrichting: 87 uur meer dan geraamd t.o.v. de begroting inclusief aanvullende offertes. De uren voor Ordening en Inrichting zijn hoger uitgevallen dan geraamd. Dit komt door een aantal niet voorziene ruimtelijke plannen dat ter advies aan de Milieudienst is aangeboden. In de periodieke rapportage in de loop van 2010 is dit gemeld.

De gerealiseerde uren voor Specifieke locaties zijn lager dan geraamd. Ook hiervan is melding gemaakt in de periodieke rapportage in de loop van 2010. De locaties worden jaarlijks afgesproken met de gemeente. Het blijkt nog lastig om een zo nauwkeurig mogelijke inschatting te maken van projecten en uren. Voor een aantal projecten zijn minder adviesuren gemaakt dan vooraf gepland. Dit zijn Hillegom Noord, Berbée locatie en Ringvaarterrein.

In de meeste gemeenten zijn de gerealiseerde bodemuren hoger dan geraamd. Voor een deel wordt dit veroorzaakt door de ontwikkeling van nieuw beleid op het gebied van grondverzet en de uitvoering van het Besluit bodemkwaliteit. Daarnaast zijn voor de overgang naar een nieuwe versie van het bodeminformatiesysteem en de data-uitwisseling met de provincie Zuid-Holland voor alle deelnemende gemeenten extra uren besteed.

De overschrijding van de bodemuren wordt voornamelijk veroorzaakt door extra inspanning op het gebied van grondverzet, zowel beleid, advisering als uitvoering.

Duurzame Wereld: 84 uur minder dan geraamd.

De uren voor het Klimaatprogramma zijn iets hoger dan geraamd. In 2010 hebben alle projecten in volle omvang gelopen. Voor de kosten van de SLOK-regeling klimaatbeleid ontvangt de gemeente een compensatie via het gemeentefonds. De regeling loopt tot en met september 2012. Om financiële fluctuaties bij de deelnemers te voorkomen, worden de gemiddelde jaarlijkse kosten in de begroting geraamd en in de jaarrekening aan de gemeente doorbelast. Eventuele afwijkingen tussen de werkelijke kosten en de gemiddelde kosten worden gereserveerd. Per saldo leiden de meeruren voor de SLOK-regeling in 2010 voor de gemeente niet tot meerkosten.

De uren voor de productgroep Duurzaam bouwen zijn redelijk conform raming besteed.

De projecten voor Duurzaam consumeren zijn vooruitlopend op de bezuinigingen in 2011 niet uitgevoerd. Deze uren zijn dan ook voor het overgrote deel niet gemaakt. Er is slechts een beperkt aantal uur gemaakt voor de formele afronding en archivering van het project.

Werkelijke bijdrage 2010

De werkelijke bijdrage van een gemeente is sterk afhankelijk van de urenrealisatie ten opzichte van de geraamde uren. Naast de uren worden ook directe uitgaven en/of inkomsten met de gemeente afgerekend.

In onderstaand schema worden de werkelijke uitgaven en inkomsten in 2010 ten opzichte van de geraamde bedragen inzichtelijk gemaakt. Hieruit blijkt dat de bijdrage voor Hillegom in 2010 € 48.416, - lager is dan begroot. Dit is rechtstreeks gerelateerd aan de werkzaamheden die voor de gemeente zijn uitgevoerd. In dit geval is er sprake van minderwerk.

Verder in deze tekst volgt een inhoudelijke toelichting op deze afrekening.

Naast het zogenaamde meer- en minderwerk per gemeente, heeft de Milieudienst elk jaar een exploitatieresultaat. In 2010 was het totale exploitatieresultaat € 55.908, - negatief. Conform de afspraken in de *nota Planning en Control* wordt de algemene reserve aangesproken.

De voorschotten die de gemeente heeft betaald, zijn betaald op basis van de oorspronkelijke begroting. De gemeente heeft echter door de getrapte toetreding minderwerk aangevraagd door middel van aanvullende offertes. Het *resultaat* is dus bepaald op basis van de realisatie en de begroting, inclusief de aanvullende offertes en bezuinigingen. Het bedrag dat de gemeente *terugkrijgt* of *betaalt* is het verschil tussen de realisatie en de betaalde voorschotten. Per saldo ontvangt de gemeente een bedrag van € 96.572,- exclusief BTW over 2010 terug.

In onderstaande tabellen vindt u een overzicht van de werkelijke kosten ten opzichte van de geraamde kosten over 2010.

In de eerste tabel zijn de taken opgenomen die de Milieudienst in principe budgettair neutraal voor de gemeente uitvoert. Concreet gaat het over de subsidieregeling Externe Veiligheid en de levering van bodeminformatie aan makelaars.

In de tweede tabel staan alle overige dienstverleningen vermeld, inclusief eventuele materiële kosten.

Hillegom						
Uren t.l.v. subsidies & inkomsten	Begroting 2010	Offertes 2010	Begroting + offertes 2010	Realisatie t/m 31-12-2010	Verschil	Toelichting
Prettig, gezond en veilig: externe veiligheid	187	0	187	193	6	a.
Duurzame inrichting: Bodeminformatie	42	0	42	40	-2	b.
Uren t.l.v. subsidies & inkomsten	229	0	229	233	4	
<i>Uren * tarief</i>	€ 16.956	€ 0	€ 16.956	€ 17.255	-€ 300	
<i>Prettig gezond & veilig: externe veiligheid</i>						
<i>Bij: materieel budget externe veiligheid</i>	€ 3.097	€ 0	€ 3.097	€ 1.110	€ 1.987	a.
<i>Af: subsidie externe veiligheid</i>	-€ 16.943	€ 0	-€ 16.943	-€ 15.434	-€ 1.509	a.
<i>Duurzame inrichting: Bodem</i>						
					€ 0	
<i>Af: inkomsten bodeminformatie</i>	-€ 3.110	€ 0	-€ 3.110	-€ 2.185	-€ 924	b.
Totaal subsidies & inkomsten:	€ 0	€ 0	€ 0	€ 747	-€ 747	

Toelichting met betrekking tot de cijfers:

a. Externe Veiligheid

De regeling Externe Veiligheid wordt uitgevoerd voor alle gemeenten van Holland Rijnland. Deze taak is budgettair neutraal voor de gemeente volbracht.

b. Inkomsten bodeminformatie € 747, - nadelig:

Uren t.l.v. de gemeente	Begroting 2010	Offertes 2010	Begroting + offertes 2010	Realisatie t/m 31-12-2010	Verschil	Toelichting
Communicatie opdrachtgever & samenleving	1.038	-40	998	1.089	91	
Bedrijven	3.672	-149	3.523	3.463	-61	
Prettig, gezond en veilig	550	-5	545	291	-255	
Duurzame inrichting	1.958	-455	1.503	1.593	90	
Duurzame wereld	341	0	341	257	-84	
Uren t.l.v. gemeente:	7.560	-649	6.911	6.692	-219	
Uren * tarief	€ 560.924	-€ 48.156	€ 512.768	€ 496.535	€ 16.233	c.
Overige uitgaven & inkomsten Communicatie						
Bij: Projectkosten milieubeleidsplan	€ 5.486	€ 0	€ 5.486	€ 3.855	€ 1.630	g
Bij: Duurzaam consumeren: Milieucommunicatie	€ 3.682	€ 0	€ 3.682	€ 3.682	€ 0	d.
Overige uitgaven & inkomsten Bedrijven:						
Bij: Samenwerkingsknooppunt projectkosten	€ 0	€ 0	€ 0	€ 54	-€ 54	e.
Af: Subsidie Samenwerkingsknooppunt	€ 0	€ 0	€ 0	-€ 840	€ 840	e.
Overige uitgaven & inkomsten Duurzame inrichting						
Bij: Bodem/ Bodemkwaliteitskaarten	€ 6.000	€ 0	€ 6.000	€ 34	€ 5.965	h.
Overige uitgaven & inkomsten Duurzame Wereld :						
Bij: Materiële kosten Klimaatbeleid / SLoK	€ 8.199	€ 0	€ 8.199	€ 7.149	€ 1.050	f.
Bij: Materiële kosten Duurzaam Bouwen	€ 394	€ 0	€ 394	€ 402	-€ 8	
Bijzondere afspraken:						
Bij: Eenmalige materiele kosten:	€ 52.000	€ 0	€ 52.000	€ 0	€ 52.000	i.
Bij: Overzetten Roxit (Ontsluiten tankgegevens in Squit)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 6.925	-€ 6.925	i.-1
Bij: Overzetten Roxit (Tijdelijke voorziening data Hillegom)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 1.825	-€ 1.825	i.-1
Bij: Overzetten Roxit (Ontsluiten bodemgegevens Hillegom)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 5.263	-€ 5.263	i.-1
Bij: Archief	€ 0	€ 0	€ 0	€ 12.290	-€ 12.290	i.-2
Bij: Bijdrage Scherm Oegsteest	€ 0	€ 0	€ 0	€ 2.190	-€ 2.190	j.
Totale bijdrage voor uw gemeenten:	€ 636.684	-€ 48.156	€ 588.528	€ 540.112	€ 48.416	
Betaalde voorschotten:				€ 636.684		
Nog te ontvangen:					€ 96.572	
Totale uren voor uw gemeente:	7.788	-649	7.139	6.924	-215	

Toelichting met betrekking tot de cijfers:

In deze toelichting zullen alleen de afwijkingen in de realisatie ten opzichte van de begroting toegelicht worden.

c. Aantal uur * tarief: minderkosten van € 16.233,- voordeel

Hierbij verwijzen we naar de toelichtingen bij het totale urenoverzicht.

d. Samenleving Milieucommunicatie

De kosten van Meerjarenprogramma Milieucommunicatie (MJP) zijn op basis van het begrote bedrag bij de gemeente in rekening gebracht. Tot op heden waren de werkelijke kosten lager dan het begrote bedrag. Deze middelen staan opgenomen op de balans van 2010 en dienen ter gedeeltelijke dekking van de kosten die voor de periode 2011-2013 nog worden verwacht.

e. Samenwerkingsknooppunt (SKP) projectkosten

In de periode dat de begroting van 2010 gemaakt werd, was het nog niet duidelijk of de Milieudienst voor het SKP subsidie zou ontvangen. De Milieudienst heeft de subsidie ontvangen en heeft dit bedrag voor een klein deel gebruikt voor de materiële kosten. De Milieudienst heeft voor het SKP echter meer uren gemaakt dan begroot, maar heeft daar de subsidie minus de gemaakte materiële kosten voor ingezet. Cumulatief zijn de uren en de materiële kosten binnen de begroting gebleven. Voor 2010 is voor het laatst een regiobreed handhavingsprogramma uitgevoerd. Vanaf 2011 vervalt het SKP, de samenwerking maakt dan onderdeel uit van de reguliere programmering. Hiermee vervalt dus ook de subsidie. Dit is in de begroting van 2011 verwerkt.

f. Energie en Klimaat SLOK

Voor de kosten van de SLOK-regeling klimaatbeleid ontvangt de gemeente een compensatie via het gemeentefonds. De regeling loopt tot 2012. Om financiële fluctuaties bij de deelnemers te voorkomen worden de gemiddelde jaarlijkse kosten in de begroting geraamd en in de jaarrekening aan de gemeente doorbelast.

De materiële kosten voor SLOK zijn in 2010 lager dan geraamd, maar de uren van SLOK zijn hoger dan geraamd. Bij elkaar opgeteld komt dit uit op de gemiddelde kosten die in de begroting geraamd zijn. In 2008 en 2009 waren de werkelijke kosten van de SLOK-regeling lager dan de gemiddelde bedragen. Deze middelen waren opgenomen op de balans in 2009 en dienden ter dekking van de kosten die voor de periode 2010-2012 nog werden verwacht. In 2010 heeft er een inhaalslag plaatsgevonden en hebben we deze balanspost op een heel klein bedrag na vrij moeten laten vallen.

g. Projectkosten Milieubeleidsplan

In 2010 zijn de werkelijke kosten enigszins lager uitgevallen dan de raming. Dit is grotendeels te wijten aan vertraging in een aantal projecten, veroorzaakt door de voorbereidende werkzaamheden van de toetreding van de provincie. Enkele projecten worden doorgeschoven naar 2011. Er is geen sprake van een overheveling van middelen. Het uitstel naar 2011 veroorzaakt in 2011 geen overschrijding.

h. Afschrijving Bodemkwaliteitskaarten

De bodemkwaliteitskaarten moeten vervangen worden. Hiertoe is in 2009 een traject opgestart om samen met de gemeenten locaties te selecteren voor gebiedsspecifiek beleid. In 2010 zijn functiëlekaarten in concept opgesteld. Daar waar voor de gemeenten gebiedsspecifiek beleid betere kansen biedt voor grondverzet, worden bodemkwaliteitskaarten opgesteld. In 2011 wordt, in overleg met de gemeente, bodemonderzoek op deze locaties uitgevoerd, hetgeen de grootste kostenpost is van dit project.

i. Eenmalige kosten

Om de toetreding zo 'soepel' mogelijk te laten verlopen zijn er op diverse beleidsterreinen zoveel mogelijk inspanningen van inhaalslag en verbetering voor aanvang van het werk gerealiseerd. Daarmee is bereikt dat Hillegom in één keer heeft kunnen aansluiten bij het ambitieniveau van de hele regio. Als gevolg daarvan zijn er aan de gemeente eenmalige kosten in rekening gebracht ter hoogte van € 26.303, -.

i.-1 Overzetten Roxit

Het bedrijf Roxit heeft de aangeleverde gegevens overgezet. Dit geldt zowel voor het ontsluiten van de tankgegevens in Squit, als voor het ontsluiten van de bodemgegevens van Hillegom. Ook de tijdelijke voorziening data Hillegom is uitgevoerd.

i.-2 Archief

Maandelijkse kosten voor archief. Dit is het directe gevolg van de toetreding en daardoor incidenteel van karakter.

i. Bijdrage scherm Oegstgeest

Conform het besluit van het dagelijks bestuur op 7 maart 2011.